

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут _____ **Навчально-науковий інститут економіки і управління**
Кафедра _____ **економіки і права**

«До захисту в ЕК»

«До захисту допущено»

Директор інституту

В. о. завідувача кафедри

Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Юлія ЛЕВЧЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

« ____ » _____ 2024 р.

« ____ » _____ 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності _____ 051 «Економіка»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми _____ «Економіка та правове
забезпечення бізнесу»

на тему: _____ «Економіко-правове забезпечення економічної
стабільності підприємства»

Виконала здобувачка 4 курсу групи ПЕ-4-2

Бура Анна Олександрівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Керівник _____ Левченко Юлія Григорівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Консультант _____ Задніпряна-Корінна Мар'яна Юріївна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Рецензент _____ Арич Михайло
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Я, як здобувачка Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав (-ла) і не одержував (-ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувачка _____
(підпис)

Київ – 2024 р

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут Навчально-науковий інститут Економіки і управління
Кафедра Економіки і права
Освітній ступінь Бакалавр
Спеціальність 051 «Економіка»
(шифр і назва)
Освітньо-професійна програма «Економіка та правове забезпечення бізнесу»
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувач кафедри економіки і права

Юлія ЛЕВЧЕНКО

«19» грудня 2023 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Бурій Анні Олександрівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Економіко-правове забезпечення
економічної стабільності підприємства»

керівник роботи: Левченко Юлія Григорівна, доц., к. екон. н.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «19» грудня 2023 року №1004-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 05.06.2024 року,

3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні акти України,
монографії, посібники, підручники, наукові статті, звітність ПрАТ
«Оболонь» за 2020-2022 роки, мережа Інтернет.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
Розділ 1. Теоретико-методичні засади забезпечення економічної
стабільності підприємства. 1.1. Сутність і зміст економічної стабільності
підприємства. 1.2. Система забезпечення економічної стабільності
підприємства. 1.3. Методичні підходи до оцінювання економічної
стабільності підприємства. 1.4. Правове регулювання забезпечення
економічної стабільності підприємства. Розділ 2. Оцінка і аналіз
господарської діяльності та економічної стабільності ПрАТ «Оболонь». 2.1.
Загальна характеристика діяльності підприємства. 2.2. Аналіз ефективності
господарської діяльності підприємства. 2.3. Аналіз витрат та фінансових
результатів підприємства. 2.4. Аналіз економічної стабільності
підприємства. 2.5. Правове регулювання підприємства. Розділ 3. Шляхи та
напрями забезпечення економічної стабільності ПрАТ «Оболонь». 3.1.
Напрями забезпечення економічної стабільності підприємства. 3.2.
Економічне обґрунтування впровадження факторингу на підприємстві. 3.3.

Вплив запропонованого заходу на економічну стабільність підприємства.
Висновки і пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу: 14 рисунків, 29 таблиць, 2 додатки

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1.4	Задніпряна-Корінна М. Ю.	23.04.2024	27.04.2024
2.5	Задніпряна-Корінна М. Ю.	05.05.2024	13.05.2024

7. Дата видачі завдання 19 грудня 2023 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Розроблення та затвердження плану роботи керівником	05.04.2024 р.	виконано
2	Написання розділу 1	29.03.2024 р.	виконано
3	Робота над розділом 2	27.04.2024 р.	виконано
4	Підготовка розділу 3	13.05.2024 р.	виконано
5	Остаточне оформлення роботи. Формування висновків і пропозицій, проекту доповіді, презентації. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	до 05.06.2024р.	виконано
6	Попередній захист кваліфікаційної роботи	29.05.2024 р.	виконано
7	Проходження перевірки на антиплагіат	до 05.06.2024р.	виконано
8	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри	05.06.2024 р.	виконано
9	Отримання зовнішньої рецензії, оформлення необхідних документів для захисту	07.06.2024 р.	виконано
10	Захист кваліфікаційної роботи	14.06.2024 р.	виконано

Здобувач

(підпис)

Анна БУРА

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Юлія ЛЕВЧЕНКО

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеню «Бакалавр» здобувачки Бурої Анни Олександрівни на тему: «Економіко-правове забезпечення економічної стабільності підприємства». – Рукопис. 2024.

В першому розділі розглядаються теоретико-методичні засади забезпечення економічної стабільності підприємства. Розкривається суть поняття економічної стабільності підприємства, розглядається система та особливості забезпечення економічної стабільності підприємства, наводяться основні методичні підходи до оцінки забезпечення економічної стабільності підприємства, а також розглядається правове регулювання забезпечення економічної стабільності підприємства.

У другому розділі кваліфікаційної роботи проводиться аналіз підприємства виробника напоїв ПрАТ «Оболонь». Наведена характеристика підприємства, проведено аналіз ефективності господарської діяльності підприємства, оцінка та аналіз витрат та фінансових підприємства, проведений аналіз економічної стабільності ПрАТ «Оболонь», досліджено правове регулювання підприємства.

В третьому розділі пропонується захід щодо забезпечення економічної стабільності підприємства, а саме – факторинг. У розділі наведено обґрунтування доцільності запропонованого заходу, а також основні показники діяльності підприємства після впровадження запропонованого заходу. Проведено аналіз ефективності господарської діяльності підприємства після впровадження факторингу.

Ключові слова: стабільність, забезпечення економічної стабільності, правове регулювання, підприємство, фінансові результати, показники, заборгованість, факторинг.

ABSTRACTS

Qualification work for the degree of «Bachelor» by Anna Bura on the topic: «Economic and legal support of economic stability of the enterprise.» - Manuscript. 2024.

The first chapter deals with the theoretical and methodological foundations of ensuring the economic stability of the enterprise. The essence of the concept of economic stability of the enterprise is revealed, the system and features of ensuring the economic stability of the enterprise are considered, the main methodological approaches to assessing the economic stability of the enterprise are given, and the legal regulation of ensuring the economic stability of the enterprise is considered.

The second chapter of the qualification work analyzes the enterprise of the beverage producer PJSC Obolon. It describes the company, analyzes the efficiency of the company's economic activities, evaluates and analyzes the company's costs and financial resources, analyzes the economic stability of Obolon PJSC, and examines the legal regulation of the company.

The third section proposes a measure to ensure the economic stability of the enterprise, namely factoring. The section provides a justification for the feasibility of the proposed measure, as well as the main indicators of the enterprise's performance after the implementation of the proposed measure. An analysis of the efficiency of the enterprise's economic activity after the introduction of factoring is carried out.

Keywords: stability, ensuring economic stability, legal regulation, enterprise, financial results, indicators, debt, factoring.

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	4
1.1. Сутність і зміст економічної стабільності підприємства.....	4
1.2. Система забезпечення економічної стабільності підприємства.	9
1.3. Методичні підходи до оцінювання економічної стабільності підприємства .	14
1.4. Правове регулювання забезпечення економічної стабільності підприємства ...	24
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА І АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»	33
2.1. Загальна характеристика діяльності підприємства.....	33
2.2. Аналіз ефективності господарської діяльності підприємства.....	38
2.3. Аналіз витрат та фінансових результатів підприємства.....	44
2.4. Оцінка та аналіз економічної стабільності підприємства.....	50
2.5. Правове регулювання діяльності підприємства.....	58
Висновки до розділу 2	64
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ТА НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»	66
3.1. Напрями забезпечення економічної стабільності підприємства	66
3.2. Економічне обґрунтування впровадження факторингу на підприємстві	70
3.3. Вплив запропонованого заходу на економічну стабільність підприємства. ..	76
Висновки до розділу 3	79
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	86
ДОДАТКИ	94

ВСТУП

Актуальність теми. «Економіко-правове забезпечення економічної стабільності підприємства» визначається низкою факторів, які впливають на сучасні підприємства. Перш за все, у глобальному економічному середовищі, яке постійно змінюється та відоме своєю нестабільністю, питання забезпечення стабільності для підприємств стає критичним. Зміни в економіці, політиці, технологіях та інших сферах можуть суттєво вплинути на фінансове та економічне благополуччя підприємств. Крім того, в умовах посилення конкуренції на ринку, здатність підприємства адаптуватися до змін та забезпечити свою стійкість стає ключовою для його успіху. З точки зору правового забезпечення, навколо підприємства існує низка правових норм, які регулюють його діяльність, відносини з партнерами, споживачами та державою. Розуміння і використання цих норм може вплинути на ефективність управління підприємством та його стійкість у складних умовах.

Коріння досліджень «стабільності» сягають природничих наук, а у різні часи школи економіки трактували дане поняття по своєму. Серед сучасних науковців дослідженням даної теми займаються: В. В. Довгалюк [46], О. Д. Гринчук [23], Н.В. Чаленко [57], О. М. Сологуб [48], А.В. Перетяцько [27], О.П. Рахнянська [45], Г. М. Азаренкова, О. Г. Головка, В. В. Смирнов [54], С. М. Ткаченко [50], О. М. Ястремська [58] та ін.

Таким чином, дослідження теми «Економіко-правове забезпечення економічної стабільності підприємства» важливе у всі часи для розуміння та удосконалення стратегій управління підприємством, а особливо в умовах сучасного економічного середовища.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження та розробка заходів забезпечення економічної стабільності підприємства.

Відповідно до сформованої мети у кваліфікаційній роботі поставлено наступні завдання:

- розкрити сутність і зміст економічної стабільності підприємства;
- дослідити механізм забезпечення економічної стабільності підприємства;

- навести методичні підходи до оцінювання економічної стабільності підприємства;
- розглянути правове регулювання забезпечення економічної стабільності підприємства;
- проаналізувати ефективність господарської діяльності підприємства, фінансових результатів та витрат підприємства;
- оцінити та проаналізувати економічну стабільність підприємства;
- охарактеризувати правове регулювання підприємства;
- запропонувати шляхи та напрями забезпечення економічної стабільності підприємства.

Об’єктом дослідження є підприємство харвової промисловості ПрАТ «Оболонь».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних питань щодо забезпечення економічної стабільності підприємства враховуючи економічні та правові аспекти.

Досягнення поставленої мети зумовило застосування таких **методів дослідження** як: системно-аналітичного – для теоретичного узагальнення наукових концепцій, розробок і пропозицій з податкових інститутів; аналізу і синтезу – для деталізації об’єкта дослідження; абстрактно-логічного – для формулювання висновків дослідження.

Теоретична та методологічна база дослідження складається з наукових досліджень, статей, монографій, підручників, навчальних посібників, а також нормативних актів: кодексів, законів, постанов, наказів та указів тощо.

Структура та обсяг роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаної літератури і додатків. Загальний обсяг роботи становить 105 сторінки, текстова частина (без бібліографії і додатків) викладена на 96 сторінок друкованого тексту. Список використаної літератури включає 68 найменування, кількість рисунків становить 14, кількість таблиць – 29, кількість додатків – 3.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність і зміст економічної стабільності підприємства

У науковому колі, зокрема в економічній теорії, «стабільності» не має однозначного визначення, але його коріння сягає до термінології природничих наук. Поняття «стабільність» походить від латинського «*stabilis*», що означає здатність системи або стану зберігатися стійким протягом тривалого періоду часу без суттєвих змін [3].

В економіці, стабільність часто асоціюється з рівновагою, яка може бути досягнута на різних рівнях – від мікроекономічних, по типу стабільність цін на товари та послуги, до макроекономічних показників, стабільність валютного курсу, інфляції, рівня безробіття.

Економічна стабільність не лише передбачає відсутність суттєвих коливань у важливих економічних показниках, але й здатність економіки швидко адаптуватися до зовнішнього впливу без значних втрат та продовжити діяльність. Така стійкість залежить від багатьох факторів, включаючи ефективність державного регулювання, стабільність фінансової системи, рівень зовнішнього боргу, рівень конкуренції, політичну стабільність, а також від міжнародної економічної інтеграції.

У сфері сучасної економічної теорії існує важливість виділення ключових методів розуміння концепції «економічної стабільності» (табл. 1.1). В історичній перспективі, розпочинаючи з епохи меркантилізму та технократії, було закладено фундамент, згідно з яким основою економічної стабільності є активізація торгівлі та розвиток виробничих сил.

Таблиця 1.1

**Підходи до визначення поняття «економічна стабільність» за
школами економіки**

№	Школа	Підхід
1	2	3
2	Класична школа	Самостійний розвиток. Класичні ліберали вважають, що економічна стабільність досягається через вільний ринок, де закони попиту та пропозиції визначають ціни і рівень виробництва. На їхню думку, втручання держави у економіку є негативним фактором.
3	Кейсіанство	Державне регулювання. За поглядами кейнсіанців, стабільність досягається за допомогою державного втручання в економіку. На їхню думку, держава повинна регулювати рівень витрат, ставку безробіття та інвестицій для забезпечення стабільного економічного зростання.
4	Монетаризм	Грошова політика. Монетаристи вважають, що грошова політика є основним інструментом для забезпечення економічної стабільності. Центральні банки повинні контролювати грошовий обіг, щоб уникнути інфляції та забезпечити стабільний рівень цін.
5	Неокласична економіка	Раціональні очікування і ефективні ринки. Неокласики вважають, що ринки є ефективними і здатними до саморегулювання в довгостроковій перспективі. А стабільність досягається через раціональні очікування учасників ринку та дієву конкуренцію.
6	Інституціоналізм	Взаємодія інститутів. Інституціоналісти вважають, що економічна стабільність залежить від ефективності інституцій, таких як правова система, ринкові правила і механізми соціального захисту. Вони вважають, що ці інституції формують правила гри, які впливають на рівень стабільності в економіці.

Джерело: [2, 4, 22].

Останніми десятиліттями в економічній науці також зросла увага до глобалізації та її впливу на економічну стабільність, вказуючи на значення міжнародної торгівлі, міжнародних фінансових потоків та економічної інтеграції. В цьому контексті, концепції, такі як стійкість фінансових ринків і ефективність міжнародних економічних угод, стають важливими елементами дискусії про економічну стабільність [46].

Таким чином, розуміння економічної стабільності трансформувалося від простої концентрації на торгівлі та виробництві до комплексного підходу, який включає державну політику, монетарні заходи, глобалізацію та міжнародну

кооперацію, вплив конкуренції, відображаючи широкий спектр економічних ідей та стратегій для досягнення стабільності.

Термін «*економічна стабільність підприємства*» є предметом активних обговорень серед науковців і зараз через його недостатню вивченість у економічній науці. Зважаючи на це, та відсутність повноцінного і систематичного розгляду цієї проблеми, з'являється необхідність проводити додаткові дослідження і аналізи з метою визначення більш точного та всебічного розуміння поняття економічної стабільності підприємства. Це особливо важливо в контексті сучасної економічної динаміки та нестабільності, що характеризує бізнес-середовище. Розробка чітких та об'єктивних критеріїв, методів вимірювання та стратегій забезпечення економічної стабільності підприємств є важливим кроком у напрямку подальшого розвитку теорії та практики управління в економіці.

В науковій економічній літературі, під стабільністю суб'єкта підприємництва зазвичай розуміють набір характеристик, які охоплюють його діяльність у сферах виробництва, інновацій, організації та фінансів. Особлива увага приділяється здатності до взаємодії та впливу між цими сферами, що включає успішність продукції, її інноваційні аспекти, розвиток науково-технічної бази, стабільність у забезпеченні ресурсами, рівень розвитку кадрового складу та інтелектуальних ресурсів, а також наявність інноваційних підходів у менеджменті [23].

Згідно з висновками Н. Чаленка [57], фінансова стабільність підприємства є ключовим фактором для ефективної діяльності та впливу на макроекономічні показники. Однак, також можна додати, що збереження фінансової стабільності вимагає комплексного підходу та управлінських рішень. Це означає, що крім стану фінансової системи, умов кредитування, обсягу ресурсів та політики підприємства, також важливо враховувати ефективність фінансового планування, контроль за фінансовими потоками, а також адаптацію до змін у зовнішньому середовищі та ринкових умовах. Такий підхід допомагає

підприємствам забезпечувати стабільність та підтримувати конкурентоспроможність в умовах ринкової економіки.

О. Сологуб [48], економічну стабільність підприємства визначає як врівноважений, збалансований стан економічних, фінансових і соціальних ресурсів підприємства, а також їх взаємозв'язків у межах виробничо-збутової системи. Такий стан забезпечує стабільні умови для відтворення виробничо-збутової системи навіть за умови наявності внутрішніх і зовнішніх негативних впливів. Стабільність досягається через реалізацію спеціалізованого комплексу різнопланових фінансово-економічних і організаційних заходів з відповідним алгоритмом дій.

Рис. 1.1. Місце стабільності в системі економічної діяльності підприємства.

Джерело: [48].

На думку А. Перетяцько [27], стабільність означає здатність системи працювати без порушень у визначеному проміжку часу, не порушуючи економічної діяльності підприємства через руйнування рівноваги.

За дослідженням Н. Любченко [16], економічна стабільність підприємства визначається як його стан, який формується внаслідок комплексної взаємодії основних складових елементів його діяльності. Ці елементи включають

виробничу діяльність, організаційну роботу, фінансово-грошовий обіг, матеріально-технічну базу, ресурсне забезпечення, а також кадровий і інтелектуальний потенціал. Важливою характеристикою економічної стабільності є здатність підприємства адаптуватися до складного зовнішнього середовища та ефективно взаємодіяти з іншими економічними суб'єктами. Такий підхід дозволяє сформувати динамічно рівноважну систему, що забезпечує стабільність та успішну функціонування підприємства в умовах ринкової конкуренції.

Деякі дослідники, в тому числі О. Рахнянська [45], вважають, що стабільність ґрунтується на постійному балансі між процесами, що формують систему, і процесами, що змінюють її. Ця нестійка рівновага вимагає від системи здатності адаптуватися до різних умов, а отже бути стійкою.

Поняття «*економічна стабільність*» і «*стійкість*» часто розглядаються як взаємопов'язані концепції, але вони мають свої відмінності. Економічна стійкість означає здатність економіки витримувати негативні впливи зовнішніх чи внутрішніх шоків, не допускаючи серйозних порушень у її функціонуванні. Це може включати здатність економіки адаптуватися до змін у глобальному ринковому середовищі, кризи в сусідніх країнах або політичні нестабільності. З іншого боку, економічна стабільність вказує на рівень сталості та відсутність значних коливань у функціонуванні економіки протягом тривалого періоду. Наприклад стабільність цін, валютного курсу, рівня зайнятості та інфляції на прийнятному рівні. Економічна стабільність створює умови для ефективної діяльності бізнесу, відновлює довіру інвесторів та споживачів і сприяє загальному розвитку економіки.

Г. Азаренко та О. Головка [54] доцільно зазначають, що при трактуванні понять «стабільність» та «стійкість» важливим фактором є час. Для забезпечення економічної стабільності підприємства важливо мати розуміння про динаміку його подальшого розвитку та здатність виконувати покладені на нього обов'язки з часом. Тобто дослідники подають концепцію, уточнюючи

зображення, представлене Сологуб (рис. 1.1), проте розширючи цю концепцію та вносять особливості які відображені на рис 1.2.

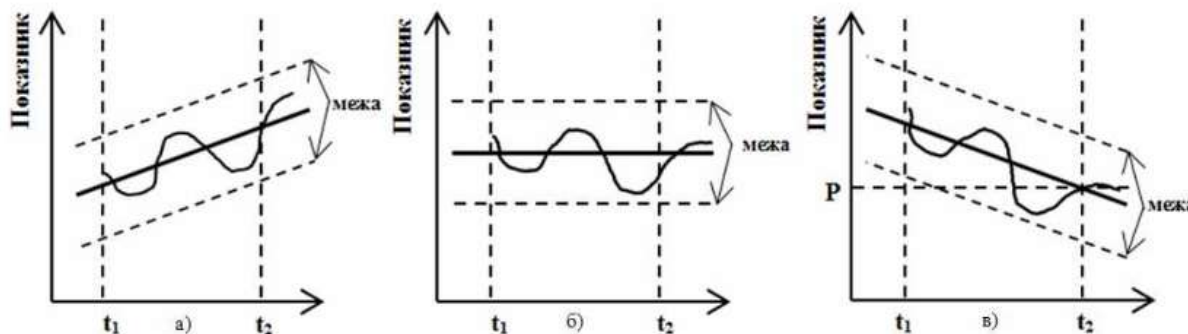

Рис. 1.2. Місце стабільності в системі економічної діяльності підприємства
Джерело: [27].

Трактування згаданих науковців мають право на існування, адже розглядають дане поняття з різних сторін. На нашу думку, **економічна стабільність підприємства** полягає в його здатності до забезпечення стійкого функціонування та успішної діяльності в умовах змінного середовища, охоплюючи багато різних аспектів діяльності підприємства, включаючи фінансову, маркетингову, соціальну стабільність та економічну безпеку.

1.2. Система забезпечення економічної стабільності підприємства

У 21 сторіччі, у світі, що постійно змінюється та розвивається, підприємствам доводиться стикатися з різноманітними економічними викликами. Забезпечення економічної стабільності стає пріоритетом для будь-якої компанії, оскільки воно забезпечує не лише її власний успіх, а й впливає на економічне середовище загалом.

Ю. Левченко та Д. Музика [14] пропонують розглядати забезпечення економічної стабільності підприємства через систему «пов'язаних між собою елементів, що взаємодіють із середовищем, за допомогою яких підприємство прагне функціонувати і розвиватися у конкурентних умовах господарювання». І

щоб досягти цієї мети, пропонують використовувати комплексну систему підсистем, що складається з внутрішніх та зовнішніх компонентів (рис. 1.3).

До внутрішніх компонентів відносяться фінансова, виробнича, кадрова, інформаційна, маркетингова та управлінська складові, а до зовнішніх – ринкова складова та зовнішні зв'язки. Також виділяють внутрішньо-зовнішні складові, які залежать як від зовнішніх так і внутрішніх факторів впливу, до таких відносяться.

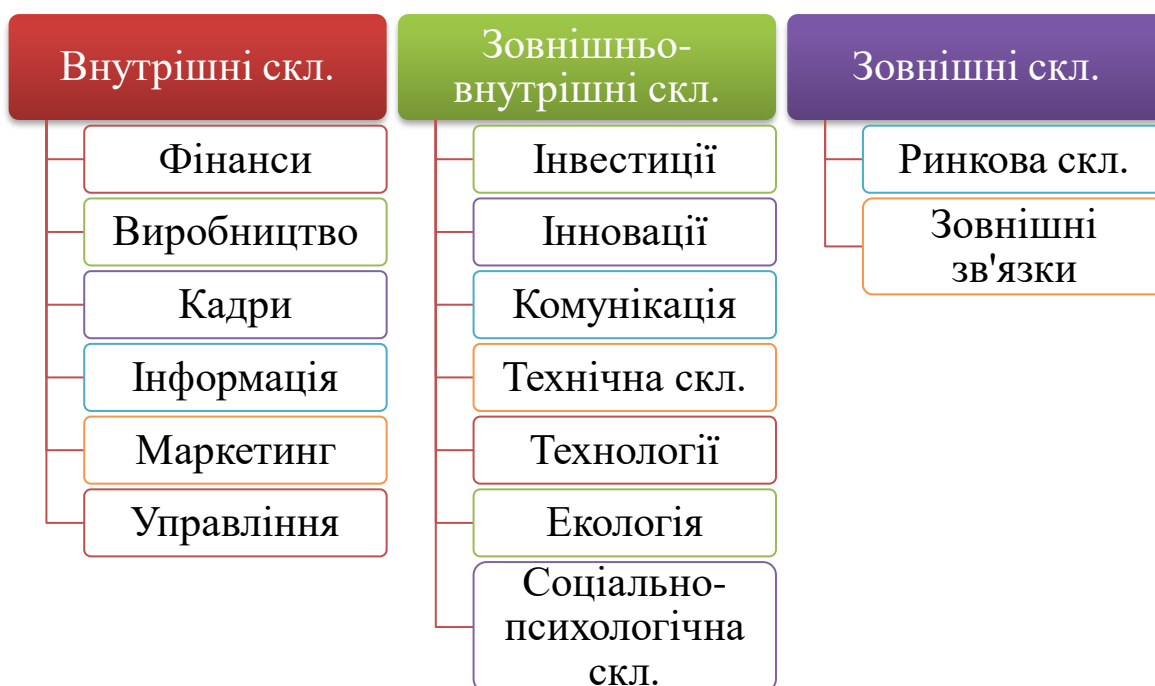

Рис. 1.3. Компоненти системи забезпечення економічної стабільності

Джерело: [14].

Фінансова стабільність підприємства є комплексним поняттям, яке включає різноманітні аспекти функціонування та управління. Основні складові цієї стабільності включають фінансову незалежність, гнучкість у володінні власними ресурсами, достатню фінансову забезпеченість та стан виробничого процесу.

Крім того, важливими є виробнича, інформаційна, управлінська, організаційна, маркетингова та кадрова складові. Виробнича складова відображає не лише максимальні обсяги виробництва, а й здатність

підприємства адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі та аналізувати ринкові тенденції. Інформаційна складова спрямована на збір, аналіз та розподіл інформації для підвищення ефективності управління. Управлінська складова виявляється через розвиток ідей керування, творчості та лідерства. Організаційна складова відображає структуру управління та її ефективність. Маркетингова складова спрямована на оптимальне задоволення попиту споживачів, а кадрова - на ефективне управління персоналом.

Складові зовнішньо-внутрішньої підсистеми підприємства важливими для забезпечення його економічної стійкості та конкурентоспроможності на ринку. Інвестиційний аспект визначає стабільність капіталовкладень та розвиток матеріально-фінансової бази. Соціально-психологічний аспект орієнтований на забезпечення комфортних умов праці та побуту для персоналу. Комунікаційна складова сприяє побудові ефективних зв'язків зі зовнішніми зацікавленими сторонами. Технічний і технологічний аспекти визначають рівень розвитку технічної бази та конкурентоспроможність виробничих процесів. Екологічна складова фокусується на збереженні природних ресурсів та зменшенні негативного впливу на довкілля. Інтеграція цих складових в управлінські процеси підприємства є ключовою для досягнення ефективної діяльності та забезпечення стійкості у сучасних умовах господарювання.

Складові зовнішньої підсистеми економічної стійкості підприємств включає ринкову складову та зовнішні зв'язки як ключові елементи. Ринкова складова підприємства орієнтується на споживачів, дистриб'юторів, впливових осіб і конкурентів. Ця складова підтримує оптимальний баланс між цими суб'єктами за допомогою між функціональної координації.

В сучасних умовах важливою умовою для забезпечення економічної стійкості підприємства є наявність свободи підприємництва і вибору. Дослідження загальносвітових тенденцій показує, що економічна стійкість базується на формуванні особливого сектора економіки, що ґрунтується на тісному зв'язку науки і виробництва, співпраці і симбіозі. Ці елементи часто об'єднуються у різноманітні специфічні системи і структури, створюючи

інноваційне середовище. С. Ткаченко [50] вважає, що саме це середовище визначає зовнішні зв'язки.

Що стосується успадкованої підсистеми, до її складових відносять торгівельну марку та корпоративну репутацію. Стійкість торговельної марки визначається рівнем лояльності споживачів, що базується на постійній якості і вартості продукту. Сильна торгова марка здатна зберігати свою популярність і стабільність, що дозволяє підприємству успішно функціонувати навіть при підвищенні цін. З іншого боку, корпоративна репутація визначає сприйняття підприємства в цілому та його ділової діяльності споживачами та іншими зацікавленими сторонами. Позитивна репутація сприяє залученню та утриманню клієнтів, привабленню талановитих працівників, інвестуванню та забезпеченню довгострокового успіху підприємства, а також допомагає витримувати кризові ситуації та відновлювати довіру. Таким чином, якісна торгова марка та добра корпоративна репутація є ключовими елементами для забезпечення стійкості та успішності підприємства в довгостроковій перспективі.

О. Ястремська [58] визначає, що успішне функціонування та розвиток підприємства залежать від комплексного врахування різних аспектів його економічної стійкості. Цей процес можна розглядати як послідовність етапів (рис. 1.4), в яких враховуються основні принципи: єдність (взаємозв'язок та взаємозалежність всіх складових), комплексність (врахуванні різних факторів впливу), безперервність (сталість регулювання процесу) та адекватність (відповідність системи закономірностям розвитку).

Рис. 1.4. Послідовність етапів забезпечення економічної стійкості підприємства.

Джерело: [58].

Серед заходів подолання проблемних зон для забезпечення економічної стабільності підприємства розглядають розробку проектів, які, у свою чергу, дозволяють ефективно використовувати ресурси, управляти ризиками та досягати стратегічних цілей. Ретельно розроблений та ефективно реалізований проект дозволяє зберігати стабільність фінансових показників підприємства. Реалізація успішних проектів сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства на ринку, а правильне планування та використання ресурсів дозволяє оптимізувати витрати та забезпечує економічну ефективність підприємства.

О. Сологуб [48] визначає конкретні заходи щодо забезпечення економічної стабільності підприємства спрямовані на різні аспекти функціонування підприємства. Перш за все, це економічна стабільність, яка включає покращення ліквідності підприємства шляхом відновлення ліквідності активів, оптимізацію кредитної політики, упорядкування розрахунків та оптимізацію виробничих процесів. Крім того, маркетингова стабільність вимагає посилення конкурентоспроможності продукції, покращення збуту та прискорення обороту коштів. Налаштування економічної стабільності також передбачає інноваційний розвиток та зменшення імовірності рейдерського захоплення підприємства. Також, важливо забезпечити соціальну стабільність шляхом оптимізації складу працівників, підвищення продуктивності праці та розвитку PR та соціальної роботи. Такий комплексний підхід дозволяє підприємству ефективно функціонувати та досягати стабільності в умовах ринкової конкуренції.

1.3. Методичні підходи до оцінювання економічної стабільності підприємства

Забезпечення економічної стабільності підприємства є однією з ключових умов успішної діяльності в умовах сучасного ринкового середовища. В умовах постійних змін і нестабільності економічної ситуації підприємство повинно

володіти ефективними методами оцінки свого фінансового стану та приймати обґрунтовані рішення для збереження та зміцнення своєї стійкості.

Економічна стабільність підприємства визначається через систематичну та ефективну управлінську діяльність, керування якісною використанням виробничих ресурсів і джерелами їх фінансування – активів та пасивів. Цей процес передбачає ретельне планування і оптимальне використання власного та залученого капіталу, об'єктивний аналіз фінансового стану на основі фінансової звітності, а також прийняття належних управлінських рішень для забезпечення стійкості фінансів. Основні показники фінансової стабільності (рис. 1.5.) виступають основою для аналізу і оцінки фінансового стану підприємства при прийнятті важливих управлінських рішень з метою його покращення.

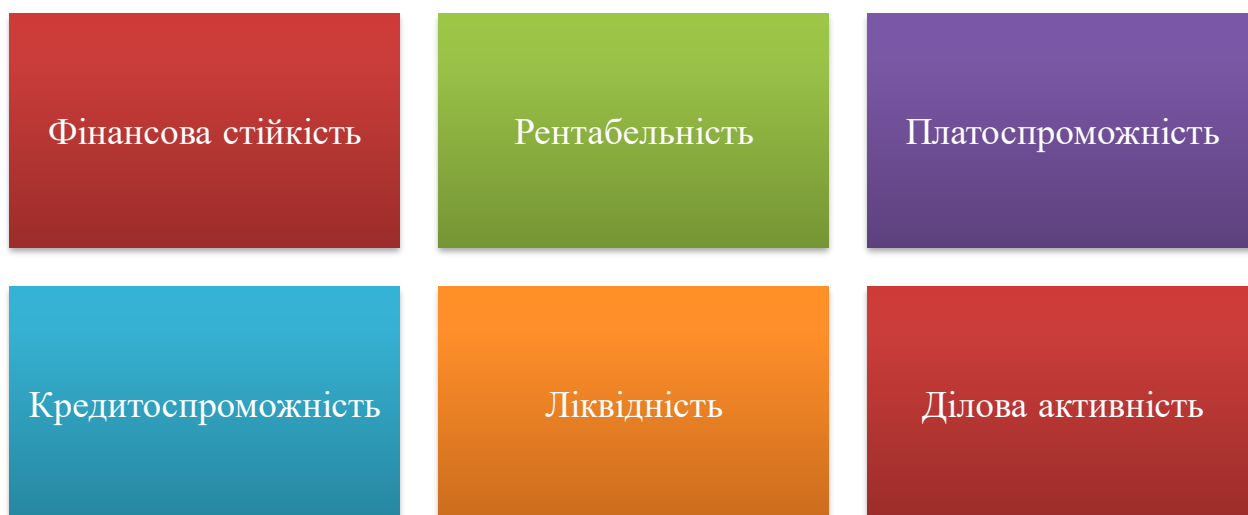

Рис. 1.5. Основні показники економічної стабільності.

Джерело: [19].

Методика аналізу й оцінки фінансового стану підприємства затверджена Наказом Міністерства фінансів України № 170 від 14.02.2006 року [19], а включає кілька основних компонентів:

– горизонтальний фінансовий аналіз, який досліджує зміни окремих фінансових показників протягом певного періоду, використовуючи дані фінансової звітності;

- вертикальний фінансовий аналіз, що базується на порівнянні відсоткового відношення окремих компонентів фінансових звітів;
- порівняльний фінансовий аналіз, який включає порівняння планових, фактичних та нормативних показників;
- аналіз фінансових коефіцієнтів, що оцінює платоспроможність, оборотність активів, фінансову стабільність тощо.
- факторний фінансовий аналіз, який досліджує вплив окремих чинників на результативні показники підприємства.

Аналіз фінансового стану підприємства варіюється відповідно до поставлених цілей, а також залежить від таких факторів, як обсяг часу, необхідна глибина дослідження, наявність інформаційних, методичних, кадрових і технічних ресурсів.

Один із способів забезпечення економічної стабільності підприємства полягає у постійному контролі за ефективністю використання як основних засобів, так і оборотних активів. Обидва види активів є ключовими складовими і мають велике значення для ефективності діяльності підприємства. Це включає в себе такі аспекти, як відповідність поточного стану основних засобів виробничим потребам, оптимальне використання, запобігання несправностям та вчасне проведення ремонтів, технічного обслуговування.

Система показників аналізу ефективності використання основних засобів та оборотних активів наведена в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

**Система показників ефективності використання
основних засобів та оборотних активів**

№	Показник	Алгоритм розрахунку	Значення показника
1	2	3	4
2	Коефіцієнт введення	$\frac{\text{Введені ОЗ}}{\text{Основні засоби}}$	Характеризує інтенсивність введення основних засобів
3	Коефіцієнт вибуття	$\frac{\text{Виведені ОЗ}}{\text{Основні засоби}}$	Характеризує інтенсивність вибуття основних засобів
4	Коефіцієнт зносу	$\frac{\text{Знос ОЗ}}{\text{Основні засоби}}$	Показує ступінь збільшення ОЗ у звітному періоді проти минулого періоду
5	Віддача основних засобів	$\frac{\text{Дохід від реалізації продукції}}{\text{Активи}}$	Відображає суму виробленої продукції на одну гривню активів (>4)
6	Рентабельність основних засобів	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Основні засоби}}$	Визначає ступінь використання основних засобів
7	Місткість основних засобів	$\frac{\text{Основні засоби}}{\text{Дохід від реалізації продукції}}$	Характеризує забезпеченість підприємства основними засобами
8	Озброєність праці основними засобами	$\frac{\text{Основні засоби}}{\text{Середньооблікова чисельність працівників}}$	Показує величину основних засобів на працівника
9	Коефіцієнт обертання оборотних активів	$\frac{\text{Дохід від реалізації продукції}}{\text{Оборотні активи}}$	Показує кількість оборотів, які ці кошти здійснюють за плановий період
10	Тривалість обороту оборотних активів	$\frac{\text{Кількість днів у періоді}}{\text{Коефіцієнт оборотності ОА}}$	Показує, протягом якого періоду обігові кошти здійснюють один оборот
11	Коефіцієнт завантаження	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Дохід від реалізації продукції}}$	Характеризує суму, що припадає на одну гривню реалізованої продукції
12	Рентабельність оборотних активів	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Оборотні активи}}$	Вказує на те, яка частина прибутку генерується від обороту оборотних активів

Джерело: [19, 28, 59, 53].

Підприємство, яке розуміє важливість ефективного використання своїх основних засобів, зазвичай має перевагу перед конкурентами, адже може ідентифікувати потенційні проблеми та можливості для оптимізації їхнього використання. Аналіз ефективності використання оборотних активів, у свою чергу, може виявити можливість зменшення заборгованості підприємства, що допоможе зменшити ризик несплати боргів та покращити ліквідність.

Фінансова стійкість перш за все відображає ступінь, до якої підприємство залежить від зовнішніх джерел фінансування і свідчить про його здатність сплачувати платежі та борги. Один з ключових показників цієї стійкості - це коефіцієнт автономії (незалежності), який відображає частку власного капіталу у загальній сумі коштів, вкладених у підприємство. Чим вище значення цього показника, тим більша фінансова стійкість підприємства і тим менше воно залежить від зовнішніх джерел фінансування. Мінімальне допустиме значення коефіцієнта автономії встановлено на рівні 0,5.

Однак у контексті стратегічного розвитку бізнесу, власники можуть розглядати можливість збільшення частки позикових коштів у фінансуванні, що може бути обґрунтовано перспективами отримання більшого прибутку за рахунок ефективного використання додаткових фінансових ресурсів.

Для оцінки рівня ліквідності підприємства використовуються різні відносні показники, що враховують різні види ліквідних активів для покриття короткострокових зобов'язань. В залежності від включених видів оборотних активів виділяють коефіцієнти абсолютної, швидкої та загальної ліквідності (коефіцієнт покриття) [59].

Алгоритм розрахунків показників ліквідності та фінансової стійкості відображені в табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Система показників ліквідності та фінансової стійкості

№	Показник	Алгоритм розрахунку	Значення показника
1	2	3	4
2	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття)	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	Показує скільки гривень поточних активів підприємства припадає на одну гривню поточних зобов'язань (>1)
3	Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\text{Грошові кошти та їх еквіваленти} + \text{Дебіторська заборгованість}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	Вказує на частку зобов'язань, які підприємство може оплатити негайно (>0,6-0,8)
4	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{Грошові кошти та їх еквіваленти}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	Показує спроможність підприємства негайно погасити свою короткотермінову кредиторську заборгованість (>0,2-0,35)
5	Коефіцієнт автономії (незалежності)	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Валюта балансу}}$	Характеризує можливість підприємства виконати свої зобов'язання за рахунок використання власного капіталу (>= 0,5)
6	Коефіцієнт фінансової залежності	$\frac{\text{Позиковий капітал}}{\text{Валюта балансу}}$	Є оберненим до показника фінансової автономії
7	Коефіцієнт фінансової стійкості	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Позиковий капітал}}$	Показує, яку частку активів підприємство здатне фінансувати за рахунок власного капіталу і залученого капіталу (зменшення)
8	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{\text{Оборотні кошти}}{\text{Власний капітал}}$	Характеризує, яка частка власного капіталу використовується для формування оборотних активів. (0,4-0,6)

Джерело: [19, 28, 59, 11].

У разі зміни ринкових умов або економічних труднощів, підприємство з високим рівнем фінансової стійкості може ефективніше впоратися з негативними впливами та зберегти свою діяльність.

Крім того, рівень фінансової стійкості може впливати на вартості акцій та довіри інвесторів до компанії, а також на кредитну історію та умови отримання кредитів, адже підприємства з високим рівнем фінансової стійкості можуть мати переваги при отриманні кредитів за більш вигідними умовами.

Банки і інші кредитори можуть використовувати інформацію про минулі банкрутства, щоб встановити умови кредитування, такі як відсоткова ставка, ліміт кредиту та строк погашення. Для аналізу загрози банкрутства широко використовуються коефіцієнт У. Бівера. Уїльям Бівер – американський економіст, професор бухгалтерського обліку Стенфордського університету - вперше використав фінансові коефіцієнти для передбачення ймовірності настання банкрутства компаній в 1966 році.

Коефіцієнт Бівера є інструментом для оцінки готовності підприємства зіткнутися з фінансовою кризою. Він враховує прогнозований чистий грошовий потік, що складається з чистого прибутку та амортизації, та порівнює його з сумою зобов'язань, що дозволяє отримати загальну картину здатності підприємства до вирішення фінансових труднощів. Розраховується за формулою:

$$KB = \frac{ЧП+А}{ДЗ+КЗ}, \text{ де} \quad (1.1)$$

KB – коефіцієнт Бівера;

ЧП – чистий прибуток;

А – амортизація;

ДЗ – довгострокові забезпечення;

КЗ – короткострокові забезпечення [51].

Нормативне значення, яке свідчить про життєздатність підприємства – більше 0,2. Якщо показник у межах від -0,15 до 0,15 то є загроза банкрутства протягом 5 років, а якщо ж нижче -0,15 – ймовірність настання банкрутства

протягом року. У стабільних та стійких підприємств даний показник становить близько 0,4.

Фінансовий леверидж, з англійської важіль, відіграє важливу роль в аналізі банкрутства компанії, оскільки він допомагає оцінити ризик та потенційні наслідки використання боргового фінансування. Даний показник показує співвідношення між власними і позиковими засобами. Високий рівень боргу може свідчити про більший ризик банкрутства, оскільки компанія має зобов'язання перед кредиторами, які необхідно виконувати незалежно від поточного фінансового стану. Даний показник використовують в моделі прогнозування банкрутства Альтмана.

Відповідно до моделі Альтмана, оптимальним для бізнесу вважається коефіцієнт фінансового левериджу зі значенням «1», що означає рівність між сумою позикових коштів і власного капіталу.

Якщо значення коефіцієнта перевищує 1, це означає, що компанія використовує більше позикових коштів, ніж власного капіталу. Це може підвищити прибуток на власний капітал, але також збільшує ризик фінансової нестабільності. Високий коефіцієнт означає більшу залежність від кредитів, що може ускладнити обслуговування боргу і знизити стійкість компанії. Занадто низький коефіцієнт фінансового левериджу свідчить про недостатнє використання позикових коштів для підвищення рентабельності власного капіталу, що може означати, що компанія не ефективно використовує можливості для зростання і розвитку.

Метою аналізу ділової активності підприємства є вивчення його економічної стабільності через розрахунок та аналіз відповідних аналітичних показників, таких як Коефіцієнт обертання активів, Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості, Коефіцієнт обертання запасів, Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості та тривалість оборотів (табл. 1.4). Ці показники дозволяють оцінити ефективність виробничо-господарської діяльності підприємства, виявити тенденції та причини їх змін.

Таблиця 1.4

Система показників ділової активності

№	Показник	Алгоритм розрахунку	Значення показника
1	2	3	4
2	Коефіцієнт обертання активів	$\frac{\text{Дохід від реалізації продукції}}{\text{Активи}}$	Характеризує ефективність використання підприємством усіх наявних у нього ресурсів незалежно від джерел їх залучення
3	Коефіцієнт обертання запасів	$\frac{\text{Собівартість реалізованої продукції}}{\text{Вартість запасів}}$	Показує, як часто обертаються запаси для забезпечення поточного обсягу продажу
4	Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості	$\frac{\text{Дохід від реалізації продукції}}{\text{Дебіторська заборгованість}}$	Показує, скільки разів заборгованість утворюється та погашається протягом року
5	Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості	$\frac{\text{Собівартість реалізованої продукції}}{\text{Кредиторська заборгованість}}$	Вказує на кількість оборотів, які здійснила кредиторська заборгованість протягом року.

Джерело: [19, 28, 59].

Ефективний аналіз ділової активності допомагає підприємствам оптимізувати використання ресурсів, збільшити прибутковість та забезпечити стабільність в економічному плані. Недостатній контроль над цими показниками може призвести до проблем з ліквідністю, рентабельністю та загрозами для стабільності підприємства.

Рентабельність, як визначає В. Петрова [28], визначається як показник прибутковості, виражений у відсотках, що відображає, наскільки успішно підприємство виконує свою діяльність. Підприємство вважається рентабельним, якщо його доходи від продажу товарів або послуг покривають усі витрати виробництва і забезпечують достатній рівень прибутку для нормального функціонування.

Аналіз рентабельності допомагає:

- оцінити ефективність діяльності підприємства на даний момент;
- виявити зміни у рентабельності протягом певного періоду;

- визначити фактори, які вплинули на зміну рентабельності;
- визначити можливості для підвищення рентабельності.

Рентабельність підприємства можна оцінити лише за допомогою комплексного аналізу показників, включаючи рентабельність ресурсів та капіталу відображених у табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Система показників рентабельності

№	Показник	Алгоритм розрахунку	Значення показника
1	2	3	4
2	Рентабельність підприємства	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\overline{OЗ} + \overline{OK} + \overline{HA}}$	Характеризує ефективність використання активів
3	Рентабельність операційної діяльності	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Операційні витрати}}$	Характеризує ефективність здійснення операційної діяльності
4	Рентабельність власного капіталу	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}}$	Показує ефективність використання власного капіталу, можливість його примноження. (>10)
5	Рентабельність валова (Grossmargin)	$\frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Дохід від реалізації продукції}}$	Вказує на відсоток прибутку, який залишається після врахування витрат на виробництво товарів або послуг
6	Рентабельність чиста (Netmargin)	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Дохід від реалізації продукції}}$	Вказує на відсоток чистого прибутку компанії від загальних доходів

Джерело: [19, 28, 59, 11].

Запропонована нами методика оцінювання економічної стабільності підприємства, в основі якої покладено систему показників ефективності використання основних засобів та оборотних активів, систему показників ліквідності та фінансової стійкості, коефіцієнт Бівера, фінансовий леверидж, система показників ділової активності та система показників рентабельності, яка дозволить всебічно та комплексно оцінити всі складові економічної стабільності підприємства.

1.4. Правове регулювання забезпечення економічної стабільності підприємства.

Забезпечення економічної стабільності підприємства, як вже зазначалось, є пріоритетним для будь-якої компанії. Правове регулювання, в цьому контексті, відіграє важливу роль, створюючи необхідні умови для функціонування підприємств на основі правових норм, які сприяють їхній стійкості та забезпеченню рівних умов конкуренції.

В Україні державне правове регулювання забезпечення економічної стабільності підприємств ґрунтується на положеннях Конституції, ряді кодексів (табл. 1.6) та спеціальних законах які визначають загальні принципи, права та обов'язки суб'єктів господарювання.

Конституція України [12] є основним законом країни, другий розділ якого визначає права та свободи і обов'язки людини, включаючи право на підприємницьку діяльність, що визначено в 42 статті (далі ст.). Основний законодавчий акт включає захист власності, регулювання господарської діяльності на засадах конкуренції, а також забезпечення соціально-економічних прав та фінансових гарантій.

Таблиця 1.6

Характеристика основних кодексів України що регулюють господарську діяльність

№	Законодавчий акт	Характеристика
1	2	3
2	Господарський кодекс (далі ГК)	Визначає основні принципи господарювання на території країни, встановлює правові засади підприємницької діяльності та механізми захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності. Цей законодавчий акт містить норми, спрямовані на створення сприятливого середовища для бізнесу, зокрема, шляхом регулювання питань конкуренції, договірних відносин, корпоративного управління та інших аспектів, що впливають на економічну стабільність підприємств. Так, наприклад, ст. 11 визначає, що держава має здійснювати прогнозування та планування економічного і соціального розвитку у сфері господарювання, а ст. 19 регламентує державний контроль та нагляд за господарською діяльністю. Глава 4 визначає та регламентує господарську комерційну

		діяльність – підприємництво, а також принципи її здійснення (ст. 44), організаційні форми (ст. 45) і права та обов'язки (ст. 46-52).
--	--	--

продовження таблиці 1.6

1	2	3
3	Цивільний кодекс (далі ЦК)	Визначає правові засади цивільних відносин, включаючи права та обов'язки суб'єктів господарювання. Цей кодекс містить норми, що регулюють угоди між підприємствами, відшкодування шкоди, захист власності (в тому числі інтелектуальної) та інші питання, які важливі для забезпечення економічної стабільності.
4	Податковий кодекс (далі ПК)	Визначає правила оподаткування, регулює співвідношення між державою та підприємствами, а також впливає на їхню фінансову діяльність та конкурентоспроможність. Для сприяння економічної стабільності підприємств в ст. 30 передбачені податкові пільги, що можуть заохочувати підприємства до інвестування в розвиток своєї діяльності. Також, даний кодекс регламентує загальнодержавні податки та збори, що відповідно до ст. 9 є податок на прибуток підприємств, податок на доходи фізичних осіб, податок на додану вартість, акцизний податок, екологічний податок, рентна плата та мито.
5	Кодекс законів про працю (далі КЗпП)	Встановлює правові норми, що регулюють трудові відносини між працівниками та роботодавцями. Забезпечення справедливих трудових умов, охорона праці, виплати заробітної плати та інші аспекти, врегульовані цим кодексом, сприяють підвищенню економічної стабільності підприємств шляхом забезпечення задоволення потреб працівників та створення умов для їх продуктивної діяльності.
6	Кодекс України про адміністративні правопорушення (далі КУпАП)	Містить визначення конкретних адміністративних правопорушень у сфері економіки, тобто, відповідно до ст. 9 протиправну, винну дію чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, та на встановлений порядок управління, та встановлює відповідні адміністративні стягнення за їх скоєння. Відповідно до даного кодексу, адміністративна відповідальність у вигляді штрафу накладається на посадових осіб юридичних осіб, громадян – суб'єктів господарювання.

Джерело: [66, 56, 67, 64, 5].

Наступними, в ієрархії нормативно-правових актів, є закони України (далі ЗУ), що регламентують більш конкретні питання. Так важливу роль у забезпеченні економічної стабільності підприємств шляхом створення легального, прозорого та регульованого середовища для бізнесу, відіграє ЗУ «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» [34]. Цей закон визначає порядок ведення державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, що сприяє підвищенню

прозорості та доступності інформації про суб'єктів господарської діяльності, а також встановлює правила для проведення реєстраційних процедур, включаючи вимоги до документації та порядок подання заяв. Даний закон допомагає уникнути шахрайства та інших незаконних дій.

Визначаючи правовий статус та права суб'єктів господарювання важливу роль відіграють ЗУ «Про господарські товариства» [33] та ЗУ «Про акціонерні товариства» [31]. Вони встановлюють основні принципи управління підприємством, включаючи структуру власності, права та обов'язки учасників, умови проведення загальних зборів акціонерів та інші аспекти, що створює стабільну правову базу для функціонування підприємства та забезпечує прозорість управління його фінансами.

Забезпечення економічної стабільності підприємства законодавство України, також, дозволяє розглядати через систему складових, таких як: управління, фінанси, кадри, маркетинг та інновації.

В управлінській складовій забезпечення економічної стабільності підприємства важливе значення відіграє ЗУ «Про захист економічної конкуренції» [37], який спрямований на створення умов для здорової конкуренції на ринку, захист від недобросовісних дій конкурентів та забезпечення рівних умов для всіх учасників ринку. Даний закон, разом з ГК, є основою для розробки стратегій конкурентоспроможності, які враховують конкурентні переваги підприємства і сприяють його стабільності в умовах ринкової конкуренції. Забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності здійснює Антимонопольний комітет України, діяльність якого регламентується ЗУ «Про Антимонопольний комітет України» [32].

Значний вплив на забезпечення економічної стабільності підприємства здійснює корупція, яку законодавство визначає, як «використання особою, або особою яка прирівнюється до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а також ін. визначених ст. 3, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання

неправомірної вигоди». Нормативно-правовим актом яким держава регулює дане питання є ЗУ «Про запобігання корупції» [36], а державним органом, який забезпечує формування та реалізацію антикорупційної політики є Національне агентство з питань запобігання корупції. Так відповідно до ст. 22 особам, визначеним даним законом, забороняється використовувати свої службові повноваження з метою одержання неправомірної вигоди, а ст. 1 визначає, що за корупційне правопорушення встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Фінансова складова правового регулювання забезпечення економічної стабільності підприємства відіграє ключову роль у забезпеченні його життєдіяльності. Державне регулювання фінансової складової включає ряд законів, нормативних актів та правил, що регулюють фінансову діяльність підприємств.

Одним з головних принципів цього регулювання є обов'язкове дотримання підприємствами Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку. Ці положення встановлюють стандарти, якими повинні керуватися підприємства при складанні та поданні своєї фінансової звітності. Пункт 2, Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [20], визначає з чого має складатись звіт, а саме з: балансу (звіту про фінансовий стан), звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал і приміток до фінансової звітності. Дотримання підприємствами даного нормативного акту дозволяє зацікавленим сторонам, таким як інвестори, кредитори, державні органи та інші зацікавлені сторони, отримувати точну інформацію про фінансове становище та результати діяльності підприємства, що збільшує можливості підприємства отримати доступ до фінансових ресурсів за кращими умовами.

Фінансові компанії, чи підприємства що здійснюють фінансові послуги мають дотримуватись ЗУ «Про фінансові послуги та фінансові компанії» [44]. Даний закон встановлює правила та стандарти, які регулюють фінансові

відносини між підприємствами та фінансовими установами, що дозволяє зменшити ризики фінансових втрат, викликаних недобросовісною діяльністю сторін. Так, наприклад, ст. 7 та частина перша ст. 6 визначають право клієнта на інформацію про надавача послуг, про посередників, розмір плати та іншу не конфіденційну інформацію, під час отримання фінансової та/або посередницької послуги.

При здійсненні платіжних послуг потрібно дотримуватись ЗУ «Про платіжні послуги» [43]. При виконанні чи супроводженні платіжних операцій, тобто внесення, переказ або зняття коштів, надавачі визначенні в ст. 10 (банки та платіжні установи, а також їх філії, установи електронних грошей, фінансові установи, що мають право на надання платіжних послуг, оператори поштового зв'язку, надавачі нефінансових платіжних послуг, Національний банк України, органи державної влади, органи місцевого самоврядування) мають також мати ліцензію видану Національним банком України (ст. 11).

Ці закони є важливою передумовою для забезпечення економічної стабільності підприємства, оскільки сприяє зменшенню ризиків, підвищенню довіри та забезпечує відповідальну фінансову поведінку всіх сторін.

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України 24 лютого 2022 року, 03 березня 2022 року Верховна Рада України прийняла ЗУ «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» [38], що звільняє фізичних осіб, фізичних осіб - підприємців, юридичних осіб, крім тих, які наділені бюджетними повноваженнями, на період воєнного стану, а також протягом трьох місяців після припинення чи скасування такого стану, від відповідальності за порушення строків оприлюднення річної фінансової звітності разом з відповідними аудиторськими звітами, звітом про управління, звітом про платежі на користь держави.

Даний закон надає підприємствам певну гнучкість у веденні обліку та поданні звітності в умовах воєнного стану. Відсутність необхідності проводити аудит та оприлюднювати звітність може звільнити фінансові ресурси та

зосередити їх на діяльності, спрямованій на виживання та подолання кризових ситуацій.

У кадровій складовій правового регулювання економічної стабільності підприємства, законом, що «визначає правові засади розробки, укладення та виконання колективних договорів і угод з метою сприяння регулюванню трудових відносин та соціально-економічних інтересів працівників і роботодавців» є ЗУ «Про колективні договори і угоди» [41]. Даний закон містить права та обов'язки сторін колективного договору, угоди. Ст. 18 зазначає відповідальність за порушення і невиконання такого договору, а ст. 20 визначає, що порядок і строки накладення штрафів, передбачених цим ЗУ, регламентуються Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Крім Конституції та Кодексу законів про працю України державні гарантії та відносини, пов'язані з працівниками регулюються також ЗУ «Про оплату праці» [42] та ЗУ «Про відпустки» [65]. Ці закони визначають економічні, правові та організаційні засади дотримання прав працівників які перебувають у трудових відносинах, на підставі трудового договору.

Для забезпечення ефективного функціонування системи соціального захисту працівників важливу роль відіграє ЗУ «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [39], який спрямований на фінансування різних соціальних програм, таких як пенсії, медичне страхування, допомога при тимчасовій непрацездатності та інші, що забезпечують соціальний захист працівників та їхніх сімей, а також ЗУ «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» [35].

Інноваційну складову забезпечення економічної стабільності підприємства займає ЗУ «Про інноваційну діяльність» [40], що встановлює правові, економічні та організаційні засади регулювання та сприяння інноваційної діяльності в Україні. Згідно з цим законом, державна підтримка надається суб'єктам господарювання різних форм власності, що реалізують інноваційні проекти, а також підприємствам усіх форм власності зі статусом інноваційних. Заохочення підприємств до інноваційної діяльності, сприяє

розвитку нових технологій та підвищенню продуктивності, що в результаті може призвести до зростання обсягів виробництва, підвищення якості продукції, розширення ринків збуту та інші позитивних змін в економічному розвитку підприємства і підвищенні стабільності.

З інноваціями тісно пов'язана маркетингова складова, тому варто визначити важливість Державного стандарту «Маркетинг», він ж ДСТУ 3294-95 [18], що визначає поняття та вимоги до здійснення маркетингової діяльності і «Патентні дослідження», ДСТУ 3575-97 [26], який визначає і регламентує, маркетингові і патентно-кон'юнктурні дослідження. Дані стандарти, також, впливають на економічну діяльність підприємства, сприяючи ефективному використанню ресурсів та розвитку інноваційних продуктів, що сприяють підвищенню економічної стабільності підприємства.

Потужним інструментом у маркетинговій стратегії забезпечення економічної стабільності підприємства виступає інтелектуальна власність. Дане питання держава регулює низкою законів, серед яких: ЗУ «Про авторське право і суміжні права»; ЗУ «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав»; ЗУ «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»; ЗУ «Про охорону прав на промислові зразки»; ЗУ «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг»; ЗУ «Про правову охорону географічних зазначень»; ЗУ «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів»; ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності» та інших спеціальних законів, що є важливими для забезпечення економічної стабільності підприємства.

Розглянувши відповідні закони, можна виділити, що сфера інтелектуальної власності є важливим інструментом у маркетинговій стратегії, оскільки: дозволяє компанії захистити свої унікальні ідеї та продукти від конкурентів; посилений захист інтелектуальної власності підвищує довіру споживачів до бренду та його продукції; власні інтелектуальні права дають можливість компанії формувати та підтримувати свій унікальний образ

інноваційного лідера на ринку; захищена інтелектуальна власність може стати джерелом додаткового доходу через ліцензування або продаж прав на використання; сфера інтелектуальної власності дозволяє компанії контролювати інноваційний процес та впливати на ринкову конкуренцію; правовий захист інтелектуальної власності знижує ризик копіювання або підробки продуктів; власні інтелектуальні права створюють сприятливе середовище для залучення інвестицій та співпраці з іншими компаніями; інтелектуальна власність надає компанії довгострокову конкурентну перевагу на ринку; захист власних ідей та технологій забезпечує стабільність і сталість прибутковості бізнесу, а також стимулює інноваційну діяльність та розвиток нових продуктів і ринків.

Висновки до розділу 1

Дослідивши теоретичні засади економіко-правового забезпечення економічної стабільності підприємства ми дійшли висновків.

Економічна стабільність підприємства полягає в його здатності до забезпечення стійкого функціонування та успішної діяльності в умовах змінного середовища, охоплюючи багато різних аспектів діяльності підприємства, включаючи фінансову, маркетингову, соціальну стабільність та економічну безпеку.

Система забезпечення економічної стабільності підприємства сформована з внутрішніх, зовнішніх, а також-зовнішньо-внутрішніх елементів.

Методика аналізу та оцінки фінансового стану підприємства, затверджена Міністерством фінансів України, включає горизонтальний, вертикальний, порівняльний та факторний аналізи, а також аналіз фінансових коефіцієнтів. Ця методика дозволяє досліджувати зміни фінансових показників, порівнювати їх відносні значення, оцінювати платоспроможність та фінансову стабільність підприємства, а також визначати вплив окремих чинників на його результати.

Запропонована нами методика оцінювання економічної стабільності підприємства, в основі якої покладено систему показників ефективності використання основних засобів та оборотних активів, систему показників ліквідності та фінансової стійкості, коефіцієнт Бівера, фінансовий леверидж, система показників ділової активності та система показників рентабельності, яка дозволить всебічно та комплексно оцінити всі складові економічної стабільності підприємства.

Забезпечення економічною стабільністю підприємства базується на комплексному підході, що включає в себе застосування законодавства, спрямованого на захист конкуренції і боротьбу з корупцією, а також регулювання фінансових аспектів діяльності. Законодавство сприяє створенню умов для рівної конкуренції та прозорості в бізнес-середовищі, що сприяє економічній стабільності підприємств. Забезпечення економічною стабільністю також включає правові аспекти, які регулюють кадрову складову та сприяють розвитку нових технологій та продуктів, що сприяє підвищенню ефективності та стабільності підприємства.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА І АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»

2.1. Загальна характеристика діяльності підприємства

У ході роботи ми звернулися до даних Приватного акціонерного товариства «Оболонь» [24] (далі ПрАТ «Оболонь» або «Підприємство», або «Товариство») та дослідили його діяльність протягом 2020-2022 років.

«Оболонь» – найбільший український виробник напоїв: безалкогольних та слабоалкогольних, пива та мінеральної води.

Історія компанії розпочалася у 1974 році з будівництва Київського пивзаводу № 3, що розташувався в районі Києва - Оболонь. Локація була обрана через наявність великих запасів чистої води, що було важливим для виробництва пива. Відкриття виробництва було націлене на початок літніх Олімпійських ігор, що мали початись в липні 1980 році, проте перші 3 300 літрів пива розлили ще 8 травня 1980 року, а 12 листопада того ж року відбулось офіційне відкриття заводу.

У 1983 році завод почав носити назву «Оболонь», а через три роки, у 1986 році, на базі Київського пивзаводу № 3 було створено Пивобезалкогольне об'єднання "Оболонь", до складу якого увійшли ще Київські пивзаводи № 1 і № 2 (нині ПАТ «Пивзавод на Подолі», а також Фастівський пивзавод (нині ДП ПрАТ «Оболонь» «Пивоварня Зіберта»).

Пізніше, 25 березня 1993 року, в рамках приватизації державного майна, трудовим колективом Київського орендного підприємства «Оболонь» було створено Закрите акціонерне товариство «Оболонь». Датою проведення державної реєстрації стало 29 червня 1993 року.

Рис. 2.1. Логотип ПрАТ «Оболонь»

Джерело: [24].

Таблиця 2.1

Загальні відомості про ПрАТ «Оболонь» станом на 2022 рік

№	1	2
1	Повне найменування емітента	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ОБОЛОНЬ»
2	Організаційно-правова форма	Приватне акціонерне товариство
3	Ідентифікаційний код юридичної особи (код ЄДРПОУ)	05391057
4	Місцезнаходження	04212, Україна, Київська обл., Оболонський р-н., Київ, Богатирська, 3
5	Статутний капітал	32 512 700 грн

Джерело: [8].

Підприємство не має материнської компанії, проте має дочірні: ТОВ «Пивоварня Зіберта»; ДТ ПрАТ «Оболонь»; ТОВ «ФК Оболонь»; ПрАТ «Охтирський пивоварний завод»; ПрАТ «Бершаський кобінат»; ПрАТ «Дятьківці»; ТОВ «Оболонь-Аурелія» (Республіка Молдова).

Стратегія ПрАТ «Оболонь» спрямована на задоволення потреб споживачів, зберігання провідної позиції на ринку пива та безалкогольних напоїв, і, при цьому, враховує охорону довкілля та інтереси всіх зацікавлених сторін. Ця стратегія передбачає постійне удосконалення системи управління відповідно до стандартів та аналізу тенденцій розвитку ринку. Крім того, компанія активно залучається до ініціатив зі сталого розвитку та сприяє

інноваціям у виробництві, що дозволяє їй залишатися конкурентоспроможною у сучасному бізнес-середовищі.

Свою продукцію Підприємство реалізує під такими торговими марками як «hike», «Zibert», «BEER MIX», «HARD MIX», «ZLATA PRAHA», «Brug», «PUSTER», «ДЕСАНТ», «Живчик», «СМАЧНА КЛАСИКА», «ОБОЛОНСЬКА», «Прозора» представлені на рис. 2.2.

Рис. 2.2. Логотипи продукції підприємства.

Джерело: [24].

На даний час на Підприємстві діють наступні сертифікати:

- система управління якістю (ISO 9001:2015) – система процесів, спрямованих на задоволення споживачів, постійне поліпшення через лідерство керівництва та залучення персоналу, а також співпрацю з постачальниками;
- система управління безпечністю харчових продуктів (ISO 22 000:2018)
- система, спрямована на забезпечення безпечності харчових продуктів шляхом аналізу небезпечних чинників та контролю критичних точок на всіх етапах виробництва;

- система екологічного керування (ISO 14 001:2015) – розробка та впровадження екологічної політики компанії та керування її екологічними аспектами;

- система управління безпекою та гігієною праці (ISO 45 001:2018) – система, що дозволяє організації управляти ризиками в області безпеки та гігієни праці та покращувати показники в цій області.

У головних пивних та безалкогольних категоріях продукти отримали чотири найвищі нагороди:

- Пиво "PUBSTER" за високу якість світлого пива стилю Світлий Лагер (Pale Lager) у 2021 році.

- Пиво "hike Premium" за найвищу якість світлого Преміум Лагера (Premium Lager) у 2021 році.

- Пиво "hike ZERO 0.0" за найвищу якість безалкогольного пива (Alcohol-free) у 2021 році.

- Безалкогольний напій "Живчик з соком яблука" за найвищу якість безалкогольного напою у 2021 році.

У 2021 році ПрАТ «Оболонь» здобуло заслужене місце у ТОП-50 найкращих компаній, визначених журналом "Влада та гроші". Це досягнення було підкреслено у грудневому випуску журналу того ж року. Компанія продемонструвала вражаючі результати у всіх своїх сферах діяльності та виділилася своїми програмами соціальної відповідальності та підтримкою співробітників під час складних умов. Її незвичайні маркетингові стратегії та співпраця з іншими брендами значно підсилили її присутність на ринку.

Компанія постійно працює над оптимізацією своєї діяльності, уважно балансує випуск різних продуктів та оперативно реагує на зміни в споживчих настроях і ринкових тенденціях. Цей підхід дозволив їй знову зайняти позицію на шляху до активного розвитку, збільшуючи обсяги продажів як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, незважаючи на виклики останніх років.

Експортує продукцію компанія до 70 країн світу, а мапа партнерів виглядає, приблизно, так (рис. 2.3), також Канада, США, Панама, Чілі, Китай, Південна Корея, Сінгапур та Нова Зеландія)

Рис. 2.3. Мапа частини партнерів ПрАТ «Оболонь» станом на 2022 рік.

Джерело: [24].

Обслуговують емітента такі банки як АТ «УКРГАЗБАНК», МФО 320478 та АБ «Кліринговий дім», МФО 300647.

ПрАТ «Оболонь» використовує лінійно-функціональну організаційну структуру управління (Додаток В), що є типовим вибором для багатьох корпоративних установ. У цій моделі керівництво розділяється на функціональні підрозділи, такі як виробництво, маркетинг, фінанси тощо, кожен з яких відповідає за виконання певних завдань. Ця структура дозволяє забезпечити чітке розподілення обов'язків і відповідальності між підрозділами, сприяє спеціалізації та підвищенню ефективності в кожній області діяльності. Крім того, така організаційна модель забезпечує можливість швидкої реакції на зміни в ринкових умовах, оскільки кожен функціональний підрозділ може самостійно приймати рішення у межах своєї компетенції.

2.2. Аналіз ефективності господарської діяльності підприємства

Важливою складовою діяльності будь-якого підприємства, незалежно від його форми власності та умов господарювання, є аналіз ефективності господарської діяльності підприємства. Під час такого аналізу, зазвичай, використовуються різноманітні показники, серед яких основні зосереджені на оборотному та основному капіталі, а також на трудових ресурсах. Оцінка оборотних засобів дає можливість зрозуміти, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для забезпечення поточних потреб у виробництві та обігу товарів. Також важливо аналізувати оборотні кошти, щоб визначити рівень ліквідності підприємства та його здатність вчасно виконувати фінансові зобов'язання. Аналіз трудових ресурсів дозволяє оцінити продуктивність праці та ефективність використання людського капіталу. Забезпечення оптимального співвідношення між трудовими ресурсами та виробничими потребами підприємства є ключовим аспектом для забезпечення його ефективності та стабільності.

Аналіз активів ПрАТ «Оболонь» за аналізований період, представлені в табл. 2.2, свідчать про незначні зміни, а саме: в 2021 порівняно з 2020 вартість активів підприємства зменшились на 1,4%, а у наступному 2022 році зросли на 4,9%.

Таблиця 2.2

Склад активів ПрАТ «Оболонь» за 2020-2022 рр., тис. грн

№	Показники	2020 р.		2021 р.		2022 р.	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7	8
2	Необоротні активи, всього	4 057 998	74,79	3 862 176	72,16	3 620 540	64,48
3	Нематеріальні активи	3 634	0,07	3 021	0,06	2 467	0,04
4	Незавершені капітальні інвестиції	9 324	0,17	46 748	0,87	85 202	1,52

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8
5	Основні засоби	3 974 114	73,24	3 741 276	69,90	3 464 064	61,69
6	Інші фінансові інвестиції	70 912	1,31	71 117	1,33	68 793	1,23
7	Інші необоротні активи	14	0,00	14	0,00	14	0,00
8	Оборотні активи, всього	1 367 817	25,21	1 490 071	27,84	1 994 518	35,52
9	Сума запасів	914 584	16,86	908 432	16,97	982 646	17,50
10	Сума дебіторської заборгованості	438 952	8,09	556 998	10,41	867 629	15,45
11	Сума грошових коштів	10 695	0,20	15 175	0,28	138 747	2,47
12	Сума інших оборотних активів	3 586	0,07	9 466	0,18	5 496	0,10
13	Активи	5 425 815	100,00	5 352 247	100,00	5 615 058	100,00

Джерело: розраховано автором на основі Додатку А.

Загальний обсяг необоротних активів зменшився на 4,8% у 2021 році порівняно з 2020 роком, а в 2022 році спостерігалася подальша зниження на 6,3% порівняно з попереднім роком. Це головним чином було викликано зменшенням основних засобів (на 510 050 тис. грн протягом досліджуваних років), нематеріальних активів (на 1 167 тис. грн. за досліджувані роки).

Зменшення вартості основних засобів свідчить про їх знос та відсутність значного оновлення й/чи внесків. «Основні засоби відображаються у звітності за собівартістю, за подальшим вирахуванням накопиченої амортизації і накопичених збитків від зменшення корисності, за їх наявності.»

Нематеріальні активи зменшують як і свою вартість так і вагу у структурі активів підприємства. «Амортизація нематеріальних активів нараховується на прямолінійній основі виходячи з термінів корисної дії нематеріального активу.» Обсяг оборотних активів зріс на 8,9% у 2021 році порівняно з 2020 роком, та на 33,9% у наступному 2022 році. Таке зростання відбулось через позитивну динаміку всіх показників представлених в табл. 2.2.

ПрАТ «Оболонь» має такі основні засоби, як: земля та будівлі, машини та обладнання, транспортні засоби, обладнання для збуту, а також незавершене виробництво. У структурі найбільшу питому вагу займають машини та обладнання (рис. 2.5).

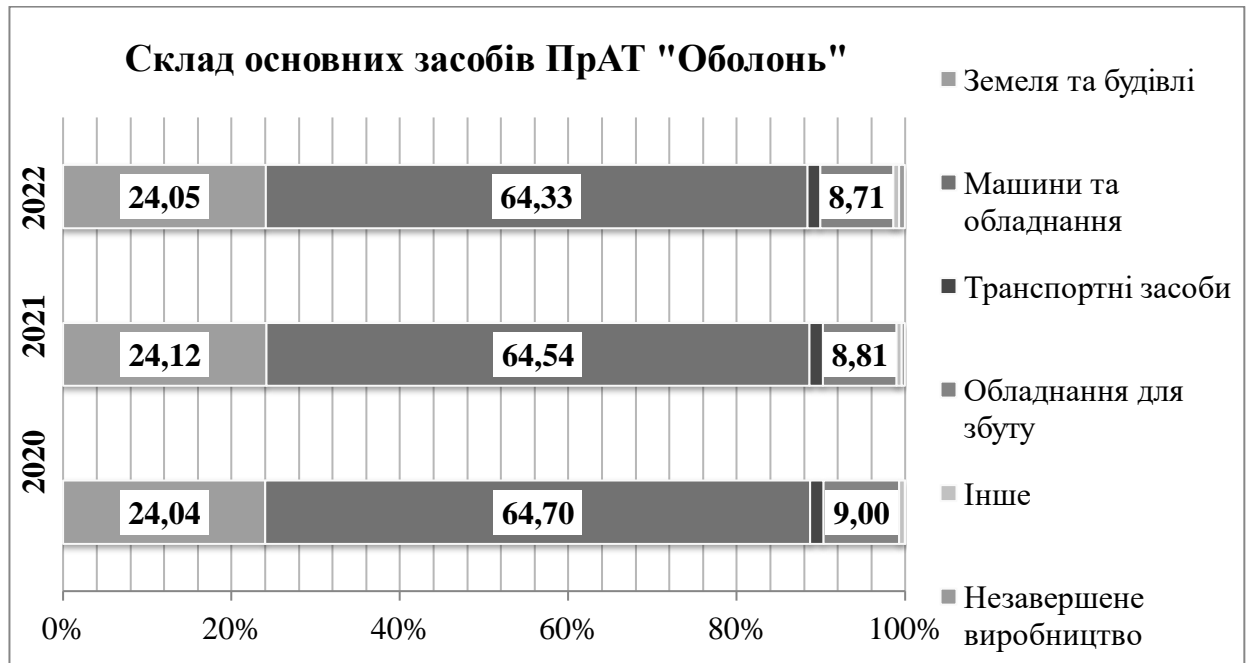

Рис. 2.5. Склад і структура основних засобів ПрАТ «Оболонь» за 2020-2022 рр.

Джерело: побудовано автором на основі табл. 2.2.

Динаміка руху основних засобів представлена в табл. 2.3 і свідчить про зниження їх надходження.

Таблиця 2.3

**Показники динаміки руху основних засобів ПрАТ «Оболонь»
за 2020-2022 рр.**

№	Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Абсолютне відхилення	
					2020/2021	2021/2022
1	2	3	4	5	6	7
2	Залишкова вартість основних засобів, тис. грн (на кінець року)	3 978 257	3 782 500	3 543 653	-195 757	-238 847
3	Первісна вартість основних засобів, тис.грн. (на кінець року)	10 638 893	10 640 040	10 671 144	1 147	31 104

продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6	7
4	Надійшло за період основних засобів, тис. грн.	130 263	151 544	85 196	21 281	-66 348
5	Коефіцієнт оновлення	1,22	1,42	0,80	0,20	-0,63
6	Вибуло за період основних засобів, тис. грн.	55 392	150 397	54 092	95 005	-96 305
7	Коефіцієнт вибуття	0,52	1,41	0,51	0,89	-0,91

Джерело: Складено автором на основі річних фінансових звітів підприємства [6, 7, 8]

Пасиви підприємства відображають фінансові зобов'язання, з якими воно зіштовхується перед кредиторами, постачальниками, та іншими зацікавленими сторонами. Аналіз пасивів дозволяє зрозуміти фінансову стійкість підприємства, його здатність вчасно виконувати зобов'язання та ризики, пов'язані з фінансовими взаємовідносинами.

Загальний обсяг джерел фінансування ПрАТ «Оболонь» за аналізований період представлені в табл. 2.4, за аналізовані 2020-2022 рр. збільшується, що свідчить про певну стабільність фінансового стану компанії в цілому.

Таблиця 2.4

Джерела фінансування ПрАТ «Оболонь» за 2020-2022 рр., тис. грн

№	Показники	Роки			Абсолютне відхилення	
		2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021
1	2	3	4	5	6	7
2	Власний капітал, всього	2 275 607	2 163 641	3 361 607	-111 966	1 197 966
4	Позиковий капітал, всього	3 150 208	3 188 606	2 253 451	38 398	-935 155
5	Довгострокові зобов'язання і забезпечення, всього	1 061 391	1 107 186	981 844	45 795	-125 342
6	Довгострокові кредити банків	609 731	677 838	562 519	68 107	-115 319
7	Відстрочені податкові зобов'язання	451 660	429 348	419 325	-22 312	-10 023

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4	5	6	7
7	Поточні зобов'язання і забезпечення, всього	2 088 817	2 081 420	1 271 607	-7 397	-809 813
8	Короткострокові кредити банків	326 115	802 113	218 140	475 998	-583 973
9	Поточна кредиторська заборгованість	1 542 205	1 053 129	808 749	-489 076	-244 380
10	Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	175 626	168 474	147 210	-7 152	-21 264
11	Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1 876	1 876	0	0	-1 876
12	Поточні забезпечення	26 212	32 530	74 184	6 318	41 654
13	Інші поточні зобов'язання	16 783	23 298	23 324	6 515	26
14	Всього джерел фінансування	5 425 815	5 352 247	5 615 058	-73 568	262 811

Джерело: Додаток А

Власний капітал компанії в цілому зріс на 55,4% у 2022 році порівняно з попереднім роком, що свідчить про позитивну динаміку в цьому напрямку.

Проте, найбільш значимі зміни спостерігаються у позиковому капіталі. Загальний позиковий капітал зріс на 1,2% у 2021 році порівняно з попереднім роком, але відзначається значна зниження в році 2022 на 29,3%. Це може бути ознакою стратегічних рішень компанії щодо зміни структури фінансування.

З негативних аспектів варто звернути увагу на зростання нерозподіленого прибутку в 2022 році, що становить більше ніж 1 000 000 тис. грн. Це може вказувати на проблеми в управлінні фінансами або невдачі в плануванні. Також варто відзначити, що поточні зобов'язання і забезпечення зменшилися на 38,9% у 2022 році порівняно з попереднім роком, що може вказувати на скорочення ділової активності компанії або також на зміну її стратегії.

У структурі джерел фінансування ПрАТ «Оболонь» за аналізований період (рис. 2.6) найбільшу питому вагу займають капітал у дооцінках. Така ситуація може свідчити про те, що компанія може мати стратегію активного

використання власного капіталу та звертання уваги на його стійкість і збільшення вартості через різні механізми, у тому числі і за рахунок дооцінки активів.

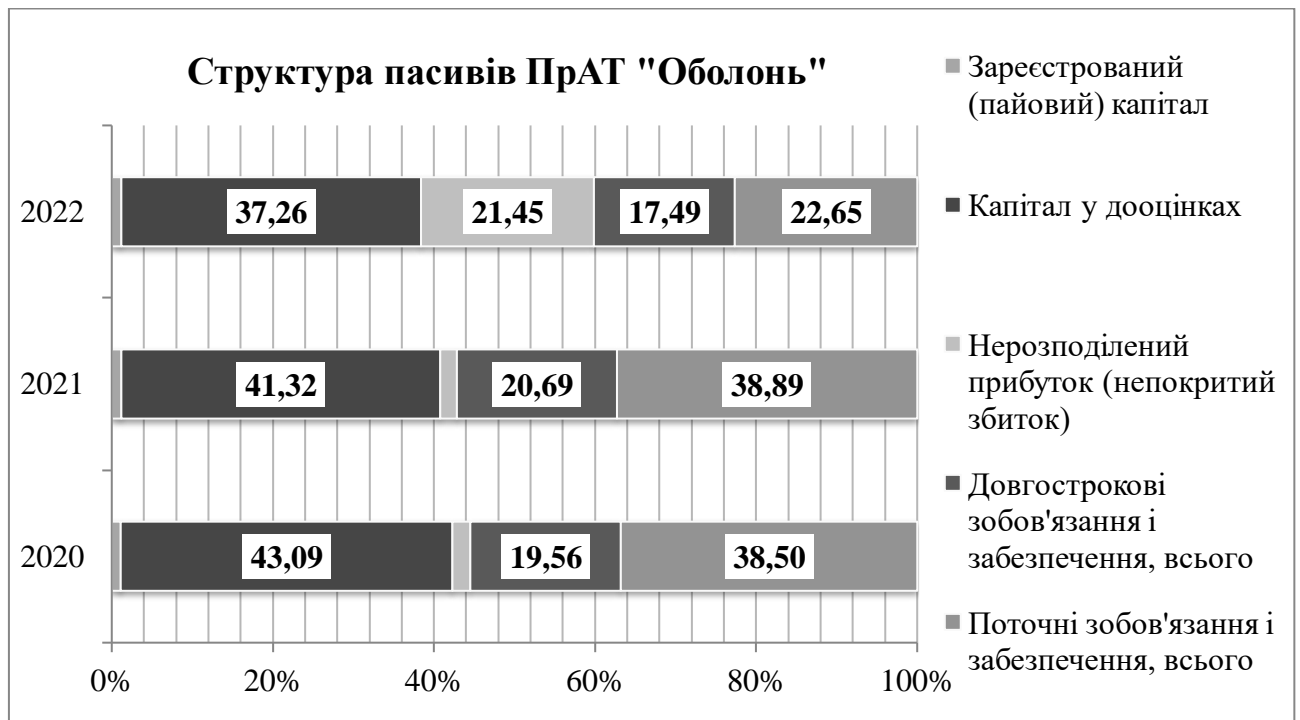

Рис. 2.6. Структура пасивів ПрАТ «Оболонь» за 2020-2022 рр.

Джерело: побудовано автором на основі табл. 2.4.

Як вже зазначалось, не менш важливе значення, серед ресурсів підприємства, має персонал, розглянемо ефективність його використання.

Таблиця 2.5

Динаміка ефективності використання трудових ресурсів ПрАТ «Оболонь» за 2020-2022 рр.

№	Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Абсолютне відхилення	
					2020/2021	2021/2022
1	2	3	4	5	6	7
2	Середньооблікова чисельність персоналу, осіб	2287	2300	2055	13	-245
3	Фонд оплати праці, тис. грн	658 507	681 176	801 439	22669	120 263
4	Трудомісткість, тис. грн	0,00042	0,00039	0,00024	-0,00003	-0,00015
5	Виробіток, тис. грн/особу	2389,52	2569,32	4215,05	179,80	1645,73

Джерело: Складено автором на основі річних фінансових звітів підприємства [6, 7, 8]

Зниження чисельності персоналу у 2022 році порівняно з 2021 роком на 245 осіб, та збільшення фонду оплати праці на 120 263 тис. грн, може свідчити про оптимізацію персоналу (збільшення оплати праці працівників у компанії або збільшення числа працівників з вищими кваліфікаціями).

Зменшення чисельності персоналу вплинуло також на трудомісткість, яка знизилась. Виробіток навпаки зріс майже у 2 рази за досліджувані роки. Це свідчить про те, що при всіх змінах у персоналі та витратах на оплату праці, компанія зуміла покращити ефективність виробництва і збільшити виробіток.

2.3. Аналіз витрат та фінансових результатів підприємства

Аналіз фінансових результатів та витрат є ключовим етапом в забезпеченні економічної стабільності підприємства. Підприємство повинно систематично вивчати свою фінансову діяльність, щоб ідентифікувати чинники, які впливають на його стабільність та приймати необхідні заходи для підтримки стійкості у фінансовій сфері.

У табл. 2.6, відображено динаміку складових витрат ПрАТ "Оболонь" за економічними елементами протягом трьох років - з 2020 по 2022 рік, а саме динаміку складових які вплинула на збільшення загальних витрат на 37,5%, або ж на 2 052 231 тис. грн.

Таблиця 2.6

Динаміка витрат ПрАТ «Оболонь» за економічними елементами в 2020-2022 рр.

№	Показники, тис. грн	Роки			Абсолютне відхилення	
		2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021
1	2	3	4	5	6	7
2	Собівартість реалізованої продукції	4 136 008	4 915 830	6 030 487	779 822	1 114 657
3	Адміністративні витрати	277 185	325 424	376 851	48 239	51 427
4	Витрати на збут	614 887	674 532	542 663	59 645	-131 869
5	Інші операційні витрати	13 049	32 442	56 526	19 393	24 084

Продовження таблиці 2.6

1	2	3	4	5	6	7
6	Фінансові витрати	220 441	185 036	122 418	-35 405	-62 618
7	Втрати від участі в капіталі	1 618	0	0	-1 618	0
8	Інші витрати	174 799	0	139 923	-174 799	139 923
9	Витрати з податку на прибуток	37 138	0	258 488	-37 138	-258 488
10	Усього витрат	5 475 125	6 133 264	7 527 356	658 139	1 394 092

Джерело: Складено автором на основі річних фінансових звітів підприємства [6, 7, 8]

Собівартість реалізованої продукції зросла на 18,9% у 2021 році порівняно з 2020 роком і на 22,7% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Що свідчить про збільшення витрат на виробництво продукції з року в рік.

Адміністративні витрати зросли у 2021 році на 17,4% відносно 2020 року і на 15,8% у 2022 році відносно 2021 року. Що може свідчити про збільшення витрат на управління та адміністрування діяльністю компанії.

Витрати на збут зросли на 9,7% в 2021 році порівняно з 2020 роком, але знизилися на 19,5% в 2022 році порівняно з 2021 роком. Що може вказувати на зміну стратегії продажу продукції або ефективність витрат на збут.

Інші операційні витрати значно зросли на 148,6% в 2021 році порівняно з 2020 роком і на 74,2% в 2022 році порівняно з 2021 роком, що може бути зв'язано з різними операційними витратами, такими як реклама, додаткові послуги або інші фактори.

Фінансові витрати зменшилися на 16,1% в 2021 році порівняно з 2020 роком і на 33,8% в 2022 році порівняно з 2021 роком. Що може свідчити про зменшення фінансових витрат або зміну стратегії фінансування компанії.

В структурі витрат (рис. 2.7) частка собівартості у загальних витратах зросла з 75,54% у 2020 році до 80,15% у 2021 році, але майже залишилася стабільною на рівні 80,11% у 2022 році. Абсолютне відхилення між 2021 та 2020 роками становить 4,61%, тоді як між 2022 та 2021 роками відхилення практично незначне (-0,04%).

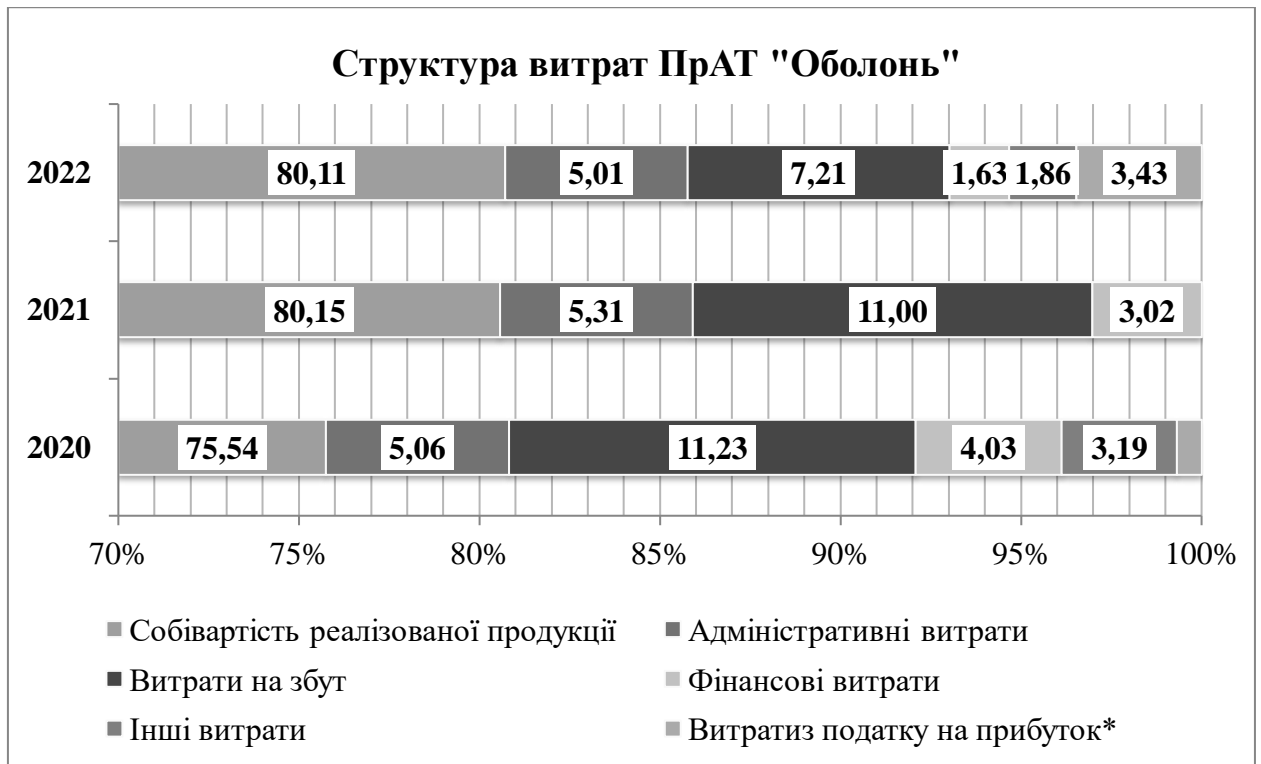

Рис. 2.7. Структура витрат ПрАТ «Оболонь» за 2020-2022 рр.

Джерело: побудовано автором на основі табл. 2.6.

Частка адміністративних витрат трохи зросла з 5,06% у 2020 році до 5,31% у 2021 році, але потім знизилася до 5,01% у 2022 році. Абсолютне збільшення від 2020 до 2021 року становило 0,24%, а від 2021 до 2022 року відбулася невелика зміна на -0,30%.

Частка витрат на збут знизилася з 11,23% у 2020 році до 7,21% у 2022 році. Абсолютне зменшення від 2020 до 2021 року становило -0,23%, а від 2021 до 2022 року було значне зменшення на -3,79%.

Частка інших операційних витрат зросла з 0,24% у 2020 році до 0,75% у 2022 році. Абсолютне збільшення від 2020 до 2021 року становило 0,29%, а від 2021 до 2022 року 0,22%.

Частка фінансових витрат знизилася з 4,03% у 2020 році до 3,02% у 2021 році, а потім ще більше впала до 1,63% у 2022 році.

Витрати з податку на прибуток були відсутні у 2021 році, причиною цього є значний дохід з податку на прибуток (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Динаміка обсягів та складу доходів ПрАТ «Оболонь» за 2020-2022 рр.

№	Показники	Роки			Абсолютне відхилення	
		2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021
1	2	3	4	5	6	7
2	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5 464 827	5 909 426	8 661 928	444 599	2 752 502
3	Інші операційні доходи	71 166	58 258	37 683	-12 908	-20 575
4	Дохід від участі в капіталі	0	0	9 718	0	9 718
5	Інші фінансові доходи	154	170	15 953	16	15 783
6	Інші доходи	15 776	31 132	0	15 356	-31 132
7	Дохід з податку на прибуток	0	22 312	0	22 312	-22 312
8	Усього доходів	5 551 923	6 021 298	8 725 282	469 375	2 703 984

Джерело: складено автором на основі річних фінансових звітів підприємства [6, 7, 8]

Усього доходів компанії зросли на 8,5% у 2021 році порівняно з 2020 роком і на 44,9% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Це свідчить про загальний позитивний тренд у доходах компанії, хоча можуть відбуватися значні зміни в окремих складових доходів.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) зріс на 8,1% у 2021 році порівняно з 2020 роком і на 46,6% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Це свідчить про значний ріст доходів компанії у 2022 році порівняно з попереднім роком.

Інші операційні доходи зменшились на 18,1% у 2021 році порівняно з 2020 роком і на 35,3% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Це може бути показником зміни стратегії компанії або зміни умов її діяльності.

Дохід від участі в капіталі з'явився тільки у 2022 році на рівні 9 718 тис. грн., що може вказувати на нові інвестиційні можливості або стратегічні рішення компанії.

Інші фінансові доходи зросли на 10,4% у 2021 році порівняно з 2020 роком і на 9284,1% у 2022 році порівняно з 2021 роком. Це може бути пов'язано з різними інвестиційними або фінансовими стратегіями компанії.

Інші доходи значно зменшилися у 2021 році на 31,132 млн грн порівняно з 2020 роком, а в 2022 році відсутні. Це може свідчити про зміни в структурі доходів компанії або про втрату деяких додаткових джерел доходу.

Дохід з податку на прибуток відсутній у 2020 та 2022 роках (адже становив збиток), але з'явився у 2021 році на рівні 22,312 млн грн. Це може бути пов'язано зі змінами в податковому законодавстві або з фінансовими стратегіями компанії.

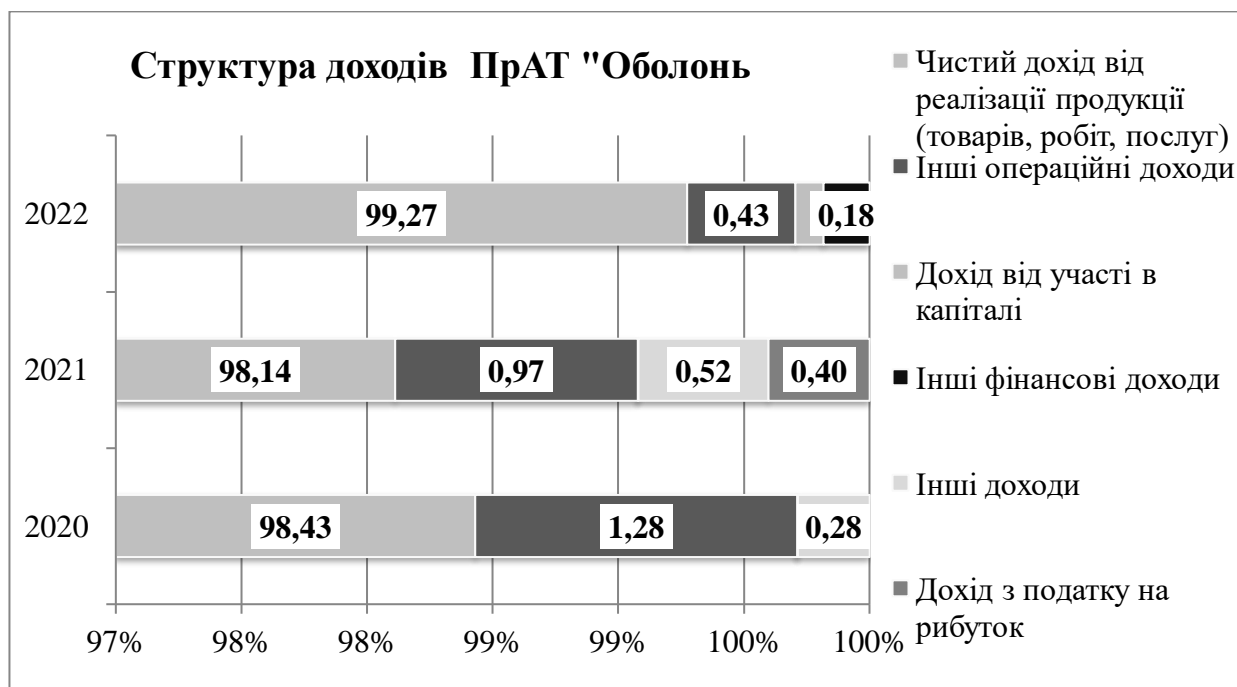

Рис. 2.8. Структура доходів ПрАТ «Оболонь» за 2020-2022 рр.

Джерело: побудовано автором на основі табл. 2.7.

Чистий дохід від реалізації продукції є основним джерелом доходу компанії і складає більше 98% усіх доходів протягом всього аналізованого періоду. За цим показником спостерігається невеликий зниження у 2021 році порівняно з 2020 роком, але зростання у 2022 році порівняно з 2021 роком.

Інші операційні доходи, хоча і становлять меншу частку в загальній структурі доходів, все ж відіграють певну роль. Протягом аналізованого періоду вони зменшилися, особливо в 2022 році.

Дохід від участі в капіталі та інші фінансові доходи, як і очікувано, займають дуже невелику частку в структурі доходів, проте їхнє значення зросло у 2022 році порівняно з попереднім роком.

Інші доходи скоригувалися вниз протягом аналізованого періоду, а в 2022 році взагалі стали нульовими.

Дохід з податку на прибуток відсутній у 2020 та 2022 роках, але з'явився у 2021 році.

Загальна структура доходів залишалася стабільною, зміни відбувалися в межах невеликих відхилень, особливо у 2022 році.

Таблиця 2.8

Результати діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2020-2022 роки

№	Показники	Фактично в тис. грн. на:			Абсолютне відхилення	
		2020 р.	2021 р.	2022 р.	2021/2020	2022/2021
1	2	3	4	5	6	7
2	Чистий (валовий) прибуток	1 328 819	993 596	2 631 441	-335 223	1 637 845
3	Прибуток від операційної діяльності	494 864	19 456	1 693 084	-475 408	1 673 628
4	Результат від звичайної діяльності до оподаткування (прибуток/збиток)	113 936	-134 278	1 456 414	-248 214	1 590 692
5	Результат від звичайної діяльності після оподаткування (прибуток/збиток)	76 798	-111 966	1 197 966	-188 764	1 309 932

Джерело: складено автором на основі річних фінансових звітів підприємства [6, 7, 8].

За період з 2020 по 2022 роки спостерігався значний ріст обсягу та складу прибутку ПрАТ «Оболонь». Чистий (валовий) прибуток зменшився на 25,2% у 2021 році порівняно з 2020 роком та зріс на 164,8% у 2022 році порівняно з 2021 роком.

Прибуток від операційної діяльності пережив значний зріст, збільшившись на 8602,1% у 2022 році порівняно з 2021 роком, хоча зазнавав значні зменшення 96,1% у 2021 році порівняно з 2020 роком.

Результат від звичайної діяльності як до так і після оподаткування мали збиток у 2021 році, що є поганими результатами. Проте у 2022 році ПрАТ «Оболонь» змогло не лише вийти зі збитку а й отримати прибуток після оподаткування у розмірі 1 197 966 тис. грн.

Загалом можна сказати, що компанія «Оболонь» показала значний зріст у своїй діяльності протягом періоду 2020-2022 років, що може бути результатом ряду стратегічних кроків, спрямованих на оптимізацію виробництва, збільшення обсягів продажів та підвищення ефективності управління витратами.

2.4. Оцінка та аналіз економічної стабільності підприємства

Аналіз економічної стабільності ПрАТ «Оболонь» включає оцінку різних аспектів, що впливають на фінансовий стан та успішність діяльності підприємства, серед яких: ефективність використання основних засобів та оборотних активів, ліквідність та фінансова стійкість, ділова активність та рентабельність. Загальний аналіз цих показників дозволить зрозуміти сильні та слабкі сторони ПрАТ «Оболонь» і виявити напрями забезпечення економічної стабільності підприємства.

Для оцінки технічного стану визначаються коефіцієнти зношеності та придатності основних засобів (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

**Показники технічного стану основних засобів ПрАТ «Оболонь»
за 2020-2022 рр.**

№	Показник	Норма	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Абсолютне відхилення	
						2020/2021	2021/2022
1	2	3	4	5	6	5	6
2	Коефіцієнт зносу	<0,5	0,63	0,65	0,67	0,02	0,02
3	Коефіцієнт придатності	>0,5	0,37	0,35	0,33	-0,02	-0,02

Джерело: складено автором на основі річних фінансових звітів підприємства [6, 7, 8].

Коефіцієнт зносу показує ступінь зношеності основних засобів підприємства. За даними таблиці 2.9 можна побачити, що основні засоби зношені. Це говорить про те, що підприємство не вчасно оновлює свої основні засоби, а отже вони потребують модернізації.

Коефіцієнт придатності є оберненим показником до коефіцієнту зносу, та показує частку основних засобів залишкової вартості у первісній, або яка частина основних засобів придатна для експлуатації в процесі господарської діяльності. За період з 2020 по 2022 рік коефіцієнт придатності основних засобів знизився з 0,37 до 0,33, що є негативною динамікою.

Визначаючи економічну ефективність використання основних засобів, застосовують систему натуральних і вартісних показників, а також співвідношення темпів зростання випуску продукції і темпів зростання обсягів основних засобів та ін. (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Ефективність використання основних засобів ПрАТ «Оболонь»**за 2020-2022 рр.**

№	Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Абсолютне відхилення	
					2020/2021	2021/2022
1	2	3	4	5	6	7
2	Обсяг реалізації продукції, тис. грн.	5 464 827	5 909 426	8 661 928	444 599	2 752 502
3	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	4 070 903	3 857 695	3 602 670	-213 208	-255 025
4	Валовий прибуток, тис. грн	1 328 819	993 596	2 631 441	-335 223	1 637 845
5	Чистий прибуток/збиток, тис. грн.	76 798	-111 966	1 197 966	-188 764	1 309 932
6	Віддача ОЗ, грн.	1,34	1,53	2,40	0,19	0,87
7	Місткість ОЗ, грн	0,74	0,65	0,42	-0,09	-0,24
8	Рентабельність основних засобів, %	1,89	-2,90	33,25	-4,79	36,15
9	Озброєність ОЗ	1 780,02	1 677,26	1 753,12	-102,76	75,87

Джерело: складено автором на основі річних фінансових звітів підприємства [6, 7, 8].

Віддача основних засобів характеризує кількість виробленої продукції з 1 грн вкладеної в основні засоби. За аналізовані роки віддача основних засобів збільшилась на 1,06 грн/грн, за рахунок зменшення вартості основних засобів та збільшенням чистого доходу (обсягу реалізації продукції). Тобто зменшилась кількість виробленої продукції з 1 грн., вкладеної в основні засоби, що свідчить про погіршення використання основних засобів.

Місткість основних засобів характеризує вартість основних засобів, необхідну для випуску продукції на суму в 1 грн.. Показники фондівіддачі і фондомісткості є оберненими один до одного. При збільшенні одного показника відбувається зменшення іншого і навпаки. Тому даний показник за аналізований період зменшився – на 0,33 грн/грн, тобто підприємству потрібно буде вкладати в основні виробничі засоби менше, для того щоб отримати необхідний обсяг продукції.

Рентабельність основних засобів вказує на частку прибутку підприємства, отриманого за рік, від вартості основних засобів.. Рентабельність основних

засобів мала від’ємне значення, тобто була збитковою, у 2021 році, через збиток підприємства. У 2022 році дана рентабельність становила 33,25%, це означає, що збільшилась частка прибутку від вартості основних засобів.

Озброєність праці основними засобами – показник, що характеризує рівень технічної оснащеності праці, тобто величину основних виробничих засобів, які використовує один працівник. За досліджувані роки даний показник зменшився (з 1 780,02 тис. грн. у 2020 році до 1 753,12 у 2022 році) що є негативним, адже може свідчити, що підприємство змушене скоротити витрати на обладнання, інструменти або технології через недостатність фінансових ресурсів.

Одними з ключових характеристик фінансового стану підприємства є ліквідність і платоспроможність. У Міжнародних стандартах фінансової звітності зазначається, що інформація стосовно ліквідності та платоспроможності використовується для прогнозування можливостей підприємства вчасно виконувати свої фінансові зобов’язання. При цьому ліквідність стосується наявності грошових коштів у найближчому майбутньому після виконання платіжних зобов’язань певного періоду, а платоспроможність пов’язана із забезпеченістю грошовими коштами упродовж більш тривалого періоду для вчасного виконання зобов’язань.

Таблиця 2.11

Динаміка показників ліквідності ПрАТ «Оболонь» за 2020-2022 рр.

№	Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Норма
1	2	3	4	5	6
2	Коефіцієнт поточної ліквідності (коефіцієнт покриття)	0,65	0,72	1,57	>1
3	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,22	0,27	0,79	0,6-0,8
4	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,01	0,11	0,1-0,2
5	Чистий оборотний капітал, тис. грн.	-721 000	-591 349	722 911	>0

Джерело: складено автором на основі річних фінансових звітів підприємства [6, 7, 8].

Коефіцієнт поточної ліквідності зріс з 0,65 в 2020 році до 1,57 в 2022 році. Нормативне значення цього показника зазвичай становить більше

одиниця. З цим урахуванням, в 2022 році компанія мала такий рівень ліквідності, який означає, що компанія має достатньо активів для покриття своїх поточних зобов'язань

Коефіцієнт швидкої ліквідності показав приріст з 0,22 (в 2020 році до 0,79 в 2022 році. Цей показник зазвичай повинен бути в діапазоні від 0,6 до 0,8. Отже, компанія в 2022 році ввійшла нормативний діапазон, хоча до цього значення свідчило про слабку здатність компанії виконати свої поточні зобов'язання з використанням лише найбільш ліквідних активів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності зріс з 0,01 в 2020 році до 0,11 в 2022 році. Цей показник зазвичай має значення в діапазоні від 0,1 до 0,2. В порівнянні з нормативним значенням, компанія в 2020-2021 роках має незадовільний рівень абсолютної ліквідності. Це може вказувати на те, що компанія мала недостатньо активів, які можуть бути швидко перетворені на готівку для задоволення своїх зобов'язань.

Чистий оборотний капітал вказує на фінансове становище компанії. За наведеними даними, компанія мала від'ємний чистий оборотний капітал в 2020-2021 роках (-721 млн. грн. в 2020 році та -591 349 тис. грн. в 2021 році). Це означає, що зобов'язання компанії перевищують її активи, що може свідчити про проблеми з платоспроможністю і можливість неспроможності компанії виконати свої фінансові зобов'язання.

Таблиця 2.12

Показники фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь» за 2020-2022 рр.

№	Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Норма
1	2	3	4	5	6
2	Коефіцієнт автономії	0,42	0,40	0,60	>0,5
3	Коефіцієнт фінансової стійкості	1,09	1,04	2,64	>1,0
4	Коефіцієнт фінансової залежності	2,38	2,47	1,67	<2,0
5	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,78	-0,79	-0,08	>0

Джерело: складено автором на основі річних фінансових звітів підприємства [6, 7, 8].

Коефіцієнт автономії (коефіцієнт концентрації власного капіталу) показує, яка частина активів компанії фінансується з власних коштів. За

наведеними даними, коефіцієнт автономії становив 0,42, та 0,4 у 2020 та 2021 році відповідно, що означає, що компанія має низьку автономію і в основному залежить від зовнішнього фінансування. Це може бути показником серйозних проблем із фінансовою стійкістю та можливою неплатоспроможністю. У 2022 році коефіцієнт автономії становив 0,6, що свідчить про позитивну власну капіталізацію компанії.

Коефіцієнт фінансової стійкості показує, наскільки компанія може використовувати свій власний капітал для покриття зобов'язань. За наведеними даними, коефіцієнт фінансової стійкості становив 1,09 та 1,04 у 2020 та 2021 роках відповідно. Обидва значення на нижній межі нормативного значення, яке зазвичай становить більше 1. Це вказує на ризик недостатньої фінансової стійкості компанії. У 2022 році коефіцієнт фінансової стійкості становив 2,54, що вказує на значне покращення ситуації компанії.

Коефіцієнт фінансової залежності показує, в якій мірі компанія залежить від зовнішнього фінансування. За наведеними даними, коефіцієнт фінансової залежності в 2020 році становив 2,38, у 2021 році – 2,47, а в 2022 році він зменшився до 1,67. За 2020 та 2021 роки значення перевищують нормативне значення менше 2. Це може свідчити про високу залежність компанії від зовнішнього фінансування та можливу нездатність виплачувати свої зобов'язання.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, наскільки компанія може маневрувати з використанням свого власного капіталу. За даними, коефіцієнт маневреності власного капіталу в 2021 році склав -0,79, що свідчить про негативний рівень. Однак, у 2022 році він майже досяг нормативного значення (>1) становивши -0,08. Це може свідчити про певні зміни у використанні власного капіталу компанією, але потребує подальших змін.

Для визначення платоспроможності скористаємось формулою та визначимо коефіцієнт Бівера:

$$KB = \frac{1\,197\,966 + 313\,993}{981\,844 + 1\,271\,607} = \frac{1\,511\,959}{2\,253\,451} = 0,67$$

Значення коефіцієнта 0,67 в ПрАТ «Оболонь», відповідно до нормативних значень, що компанія має достатньо прибутку для покриття значної частини своїх боргових зобов'язань, що знижує ризик неплатоспроможності.

Коефіцієнт фінансового левериджу розраховується відношенням позикового капіталу до власного, і в 2022 році для підприємства становив 0,67 $((981\,844 + 1\,21\,607) / 3\,361\,607)$, що є позитивним, адже компанія використовує менше позикових коштів порівняно з власним капіталом. У 2020 році показник становив 1,38, а у 2021 році – 1,47.

Показники ділової активності ПрАТ «Оболонь», представлені в табл. 2.13, свідчать про позитивні зміни.

Таблиця 2.13

Показники ділової активності ПрАТ «Оболонь» за 2020-2022 рр.

№	Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Абсолютне відхилення	
					2021/2020	2022/2021
1	2	3	4	5	6	7
2	Коефіцієнт обертання активів	1,01	1,10	1,54	0,10	0,44
3	Коефіцієнт обертання оборотних активів	4,00	3,97	4,34	-0,03	0,38
4	<i>Тривалість обороту оборотних активів, днів</i>	<i>90,1</i>	<i>90,8</i>	<i>82,9</i>	<i>0,67</i>	<i>-7,88</i>
5	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	12,45	10,61	9,98	-1,84	-0,63
6	<i>Тривалість обертання дебіторської заборгованості, днів</i>	<i>28,9</i>	<i>33,9</i>	<i>36,1</i>	<i>5,02</i>	<i>2,13</i>
7	Коефіцієнт оборотності запасів	5,98	6,51	8,81	0,53	2,31
8	<i>Тривалість обертання запасів, днів</i>	<i>60,25</i>	<i>55,34</i>	<i>40,84</i>	<i>-4,91</i>	<i>-14,50</i>
9	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,62	2,84	6,81	0,22	3,97
10	<i>Тривалість обертання кредиторської заборгованості, днів</i>	<i>137,6</i>	<i>126,8</i>	<i>52,8</i>	<i>-10,80</i>	<i>-73,95</i>

Джерело: складено автором на основі річних фінансових звітів підприємства [6, 7, 8].

Коефіцієнт обертання активів показує, як ефективно компанія використовує свої активи для генерації доходу. За наведеними даними, коефіцієнт обертання активів в 2020 році становив 1,01 обороти, в 2021 році –

1,1 обороти, а в 2022 році – 1,54 обороти. Зниження цього показника може свідчити про меншу ефективність використання активів компанією.

Коефіцієнт обертання оборотних активів вказує на ефективність використання оборотних активів компанією. За даними, зберігався на рівні приблизно 4 рази на рік, що вказує на стабільність управління оборотними активами компанії.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості вказує на швидкість стягнення коштів від покупців. За наведеними даними, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зменшився з 12,45 в 2020 році до 9,98 в 2022 році. Це може вказувати на затримки у стягненні коштів від клієнтів та проблеми з ліквідністю.

Коефіцієнт оборотності запасів вказує на ефективність використання запасів компанією. За наведеними даними, коефіцієнт оборотності запасів збільшився з 5,98 оборотів в 2020 році до 8,81 в 2024 році. Що може свідчити про покращення ефективності управління запасами.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості вказує на швидкість сплати заборгованості поставникам та кредиторам. За наведеними даними, коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості збільшився з 2,62 в 2020 році до 6,81 в 2020 році. Це може вказувати на покращення сплати заборгованості поставникам та кредиторам.

Аналіз показників рентабельності (табл. 2.14) свідчить про ефективність використання активів компанією для отримання прибутку в 2022 році.

Таблиця 2.14

Рентабельність ПрАТ «Оболонь» за 2020-2022 рр., %

№	Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Абсолютне відхилення	
					2021/2020	2022/2021
1	Рентабельність активів	1,42	-2,09	21,33	-3,51	23,43
2	Рентабельність операційної діяльності	11,03	0,35	28,83	-10,67	28,48
3	Рентабельність власного капіталу	3,37	-5,17	35,64	-8,55	40,81
4	Валова рентабельність	24,32	16,81	30,38	-7,50	13,57
5	Чиста рентабельність	1,41	-1,89	13,83	-3,30	15,72

Джерело: складено автором на основі річних фінансових звітів підприємства [6, 7, 8].

За наведеними даними, рентабельність активів складала 1,42% в 2020 році і 21,33% в 2022 році. У 2021 році цей показник став від'ємним (-2,09%), що свідчить про те, що компанія не змогла забезпечити прибутковість використання своїх активів.

Рентабельність операційної діяльності вказує на ефективність головної діяльності компанії у генерації прибутку. За даними, рентабельність операційної діяльності становила 11,03% в 2020 році, 0,35% у 2021 році і 28,83% в 2022 році. Такі зміни можуть свідчити про проблеми зі збереженням рентабельності основної діяльності компанії.

Рентабельність власного капіталу вказує на дохідність власного капіталу, який вкладено в компанію. За наведеними даними, рентабельність власного капіталу становила – 5,17% в 2021 році. Від'ємне значення свідчить про втрату на власному капіталі, а дуже високе значення в 2022 році (35,64%) може бути результатом великого зростання прибутку в порівнянні з вкладеним капіталом.

Валова рентабельність вказує на відсоток прибутку, який залишається після врахування витрат на виробництво товарів або послуг. За наведеними даними, показник становив 24,32% в 2020 році, 16,81% у 2021 році і 30,38% в 2022 році. Зростання цього показника може свідчити про покращення ефективності виробництва та зменшення витрат на виробництво.

Чиста рентабельність вказує на відсоток чистого прибутку компанії від загальних доходів. За наведеними даними, показник складав 1,41% в 2020 році, -1,89% в 2021 році і 13,83% у 2022 році. Від'ємне значення цього показника свідчить про збитковість компанії після врахування всіх витрат та відрахувань.

2.5. Правове регулювання діяльності підприємства

Приватне акціонерне товариство «Оболонь» діє на підставі ряду чинних нормативних актів, що регламентують діяльність приватних акціонерних товариств та підприємств харчової промисловості, напоїв, пивоваріння.

Конституція України є основним законом, який визначає основні права та обов'язки громадян і юридичних осіб, включаючи діяльність ПрАТ «Оболонь». Ст. 42 визначає, що кожен має право здійснювати свою комерційну діяльність в межах, визначених законодавством України. Крім того, держава захищає права споживачів, контролює якість і безпеку продукції та послуг, а також сприяє діяльності громадських організацій споживачів. Ст. 13 передбачає, що кожен громадянин має право користуватися природними об'єктами, які є власністю народу, відповідно до закону. Держава забезпечує захист прав власності та господарювання, підтримуючи соціальну спрямованість економіки, і гарантує рівність усіх суб'єктів права власності перед законом, а власність має використовуватися на благо людини і суспільства, і не повинна завдавати шкоди.

Цивільний кодекс України встановлює загальні засади правоздатності юридичних осіб, у тому числі акціонерних товариств. Відповідно до ст. 91 ЦКУ, юридична особа має цивільну правоздатність, тобто здатність мати цивільні права та обов'язки, які необхідні для здійснення всіх видів діяльності, не заборонених законом, а отже, ПрАТ «Оболонь» має право укладати договори, набувати права власності на майно, виступати позивачем і відповідачем у суді. Глава 7 ЦКУ детально регулює процес створення юридичних осіб, зокрема товариств. Статті цієї глави визначають вимоги до установчих документів, порядок державної реєстрації та припинення юридичних осіб. Інтелектуальній власності, яку відповідно до законодавства, можуть мати юридичні особи, виділена книга четверта кодексу, що містить всі поняття, принципи та посилання на чинні нормативні акти.

Оболонь є приватним акціонерним товариством діяльність якого здійснюється на засадах нормативних актів представлених в табл. 2.15.

Таблиця 2.15

Основні нормативні акти, що регламентують діяльність ПрАТ

№	Документ	Засади діяльності «ПрАТ»
1	2	3
2	Цивільний кодекс України	Ст. 152 ЦКУ визначає акціонерне товариство видом господарського товариства, в якому статутний капітал розподілений на певну кількість рівноцінних часток, підтверджених акціями, а діяльність такого товариства регулюється Законом України "Про акціонерні товариства. Відповідно до ст. 116, акціонери мають право брати участь у управлінні товариством, отримувати дивіденди, а також інформацію про діяльність товариства, водночас вони зобов'язані дотримуватися статуту та рішень загальних зборів.
3	Господарський кодекс України	На даному кодексі базується діяльність суб'єктів господарювання різних форм, а ст. 80 визначає, що підприємство може бути створене у формі акціонерного товариства (АТ), товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ), товариства з додатковою відповідальністю (ТДВ), повного товариства та командитного товариства.
4	ЗУ «Про акціонерні товариства»	Є головним законом на основі якого діють АТ. Ст. 3 визначає правовий статут акціонерного товариства та їх організаційно-правову форму. Згідно з цією статтею, акціонерне товариство є юридичною особою, яка має власність на свій майновий склад, самостійно відповідає за своїми зобов'язаннями, має статутний капітал, який поділяється на певну кількість акцій, та інші характеристики. Ст. 6 даного закону визначає, що акціонерні товариства можуть бути публічні та приватні, визначаючи це в статуті.
5	ЗУ «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки»	Регулює відносини здійснення операцій з фінансовими інструментами. Ст. 9 визначає поняття «акція» та правила що їх стосуються, описує, що акція є іменним цінним папером, який надає власникові різні майнові та немайнові права щодо акціонерного товариства, такі як отримання дивідендів, участь у владі, та інші. А також, «Якщо у статутному капіталі акціонерного товариства - емітента корпоративних облігацій є корпоративні права держави, рішення про конвертацію облігацій в акції такого товариства приймається з урахуванням вимог Закону України "Про управління об'єктами державної власності"» (ст. 14).

Джерело: [56, 66, 31, 60].

ПрАТ «Оболонь» є виробником напоїв, а отже, має дотримуватись законодавства, щодо харчової продукції, а саме ЗУ «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» [61].

Крім того підприємство виготовляє пиво, об'ємна частка спирту в якому в межах 0,5-8,5%, що відповідно до ЗУ «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилятів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» [63] є слабоалкогольним напоєм. Даний закон визначає, що пивом є «насичений діоксидом вуглецю пінистий алкогольний напій із вмістом спирту етилового від 0,5 відсотка об'ємних одиниць, отриманий під час бродіння охмеленого суслу пивними дріжджами...», а також що є безалкогольним пивом, те саме проте об'ємна частка спирту не більш 0,5%. На такі виробництва, встановлюються, відповідно до ст. 28 ЗУ «Про охорону праці», «Правила охорони праці для виробництва солоду, пива та безалкогольних напоїв» [62].

Ліцензія на виробництво алкогольних напоїв, зокрема пива, в Україні діє протягом 5 років без можливості продовження, тому виробникам потрібно періодично проходити повний процес отримання ліцензії. Це включає подання необхідних документів та проходження атестації виробництва, щоб забезпечити відповідність стандартам безпеки, санітарії та екології. Така атестація проводиться кожні 5 років. Проте, вимоги стосовно безпеки та якості продукції також регулюються іншими законами, включаючи ті, що стосуються безпеки харчових продуктів. Це означає, що окрім атестації виробництва, виробники повинні реєструвати свої потужності та забезпечувати їхню відповідність вимогам законодавства. Після першої атестації виробництва, цей процес повторюється лише у разі використання нових потужностей. У цілому, потреба у повторній атестації кожні 5 років не є об'єктивною, оскільки вже існують інші механізми контролю якості та безпеки продукції. Це створює надмірне навантаження на виробників і може бути виправлено скасуванням цього правила.

Те саме стосується і терміну дії ліцензії на виробництво пива. Згідно з Законом про виробництво спирту, метою ліцензування є надання виробникам пива права на здійснення господарської діяльності з виробництва пива, а не забезпечення захисту життя, здоров'я та довкілля. Однак, основною умовою для отримання ліцензії є оплата відповідних зборів за її видачу. Проте ці платежі

можна здійснити один раз навіть за безстрокової дії ліцензії. Введення безстрокової дії ліцензії на виробництво пива сприятиме зменшенню адміністративного навантаження на бізнес, зниженню ризиків корупції, що можуть виникати при отриманні ліцензії, і дозволить виробникам зекономити час і кошти. Ураховуючи це, впровадження безстрокової дії ліцензії на виробництво пива є доцільним і відповідає загальному регулюванню у сфері ліцензування згідно із Законом про ліцензування.

Внутрішніми документами, на підставі яких діє ПрАТ «Оболонь», є Статут та Установчий договір від 29 червня 1993 року. Ці документи визначають правові основи функціонування підприємства, його структуру, права та обов'язки учасників, а також порядок управління та ведення господарської діяльності.

Статут підприємства містить положення, що визначають назву та місцезнаходження, мету та види діяльності, структуру управління, права та обов'язки акціонерів, здійснення фінансової діяльності (джерела фінансування та порядок розподілу прибутку, облік та звітність), а також порядок внесення змін до Статуту. Установчий договір містить інформацію про засновників, їхні права та обов'язки, розмір та порядок формування статутного капіталу, а також визначає цілі створення і умови для реорганізації або ліквідації підприємства.

Правове регулювання відіграє важливу роль в діяльності ПрАТ «Оболонь», адже саме воно забезпечує відповідність продукції встановленим стандартам, захищає права споживачів та гарантує стабільність і прозорість бізнес-процесів. Однак, пивоварна галузь в Україні стикається з низкою викликів, що гальмують її розвиток. До основних проблем належать: закриття пивоварень на сході країни через військові дії, віднесення пива до категорії алкогольних напоїв з високим вмістом спирту та встановлення високого акцизу на нього, обмеження на рекламу пивної продукції, введення ліцензій для торгівлі пивом, зниження рівня доходів населення та підвищення цін на сировину. Водночас, перспективні напрямки розвитку галузі включають розвиток сектору крафтового пива, створення нових рецептур на основі пива та виробництво продукції, що відповідає європейським стандартам з метою збільшення експорту до країн Європейського Союзу.

ПрАТ «Оболонь» взяв на себе серйозне зобов'язання забезпечити високий рівень захисту прав споживачів. Всі етапи виробництва контролюються а пивоварний завод дотримується всіх вимог діючого законодавства, що стосується виробництва та продажу алкогольних напоїв. Це включає як національні, так і міжнародні стандарти та регламенти, серед яких: ISO 9001, ISO 22 000, ISO 45 001. Завод підтримує високі стандарти етики та суспільної відповідальності, активно співпрацює з регуляторними органами, такими як Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, а також дотримується норм Європейського Союзу щодо якості та безпеки продукції.

Крім цього, ПрАТ «Оболонь» активно працює над покращенням екології шляхом переробки сировини, дотримується системи екологічного керування (ISO 14 001), використовує ПЕТ-упаковки та впроваджує крафтові упаковки, що сприяє зниженню екологічного навантаження та підвищенню екологічної свідомості суспільства.

Пивоварна промисловість забезпечує значну кількість робочих місць. Слід виділити, що на підставі Кодексу законів про працю України визначаються правові засади і гарантії здійснення громадянами України права розпоряджатися своїми здібностями до продуктивної і творчої праці. Кодекс законів про працю України забезпечує захист прав та інтересів працівників, а також встановлює обов'язки роботодавців, спрямовані на створення безпечних та здорових умов праці. Ці правові норми створюють основу для стабільного та безпечного працевлаштування в пивоварній галузі.

Логістика та реалізація пива забезпечують існування тисяч робочих місць. Кожне робоче місце в цій індустрії створює до п'яти місць у суміжних галузях. Особливо це стосується виробників у сфері агропромислового комплексу, які постачають обладнання для пивоварних заводів, вирощують пивоварний ячмінь та солод, а також у сфер логістики, послуг та роздрібної торгівлі. Ці робочі місця створюють велику додану вартість і розширюють податкову базу місцевих громад, де вони функціонують. Пивоварна галузь також має важливе значення як бюджетоутворююча галузь, оскільки значні податкові надходження від діяльності пивоварних компаній сприяють фінансовій стабільності регіонів.

Проте, на сьогодні пивний ринок України переживає складні часи, головним чином через зменшення обсягів виробництва та споживання продукції. Це зумовлено погіршенням соціально-економічної ситуації в країні, спадом купівельної спроможності громадян та глобальною боротьбою з пандемією коронавірусу, а також проблемою сьогодення - військовими діями на території України. Військові дії на сході країни призвели до закриття пивоварень, що негативно вплинуло на виробничі потужності галузі.

Крім того, на розвиток пивної галузі вплинули законодавчі нововведення, зокрема, прирівняння пива до алкогольних напоїв, підвищення акцизної ставки, зміни умов ліцензування та реклами тощо. Це призвело до збільшення регуляторного та податкового навантаження на виробників пивоварної продукції й зробило діяльність у цій сфері менш вигідною. Високі податки та жорсткі регуляторні вимоги змушують виробників шукати нові стратегії для збереження рентабельності та конкурентоспроможності на ринку.

Висновки до розділу 2

У ході роботи було проаналізовано діяльність Приватного акціонерного товариства «Оболонь» протягом 2020-2023 років. «Оболонь» є найбільшим виробником напоїв в Україні. Їх історія сягає 1974 року, коли був заснований Київський пивзавод № 3 у районі Оболонь у Києві. З часом компанія розвивалася, об'єднуючи інші пивоварні, і у 1993 році було створено Закрите акціонерне товариство «Оболонь» шляхом приватизації державного майна. Стратегія ПрАТ «Оболонь» орієнтована на задоволення потреб споживачів та збереження лідерської позиції на ринку, враховуючи при цьому захист довкілля та інтереси всіх зацікавлених сторін. У дотриманні стратегії, мети та цілей підприємства допомагає використання лінійно-функціональної організаційної структури управління.

Загальний висновок з аналізу господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» за розглянуті роки свідчить про певні зрушення і тенденції як у фінансовій, так і у виробничій сферах. Хоча спостерігається зменшення вартості основних засобів і

нематеріальних активів, що вказує на їх знос та недостатнє оновлення, компанія демонструє активність у збільшенні оборотних активів. Зменшення чисельності персоналу та підвищення фонду оплати праці свідчать про процес оптимізації та підвищення ефективності управління персоналом. Фінансовий аналіз показує зростання витрат, але при цьому зменшення фінансових витрат та збільшення доходів, що свідчить про позитивні тенденції у фінансовому управлінні. Незважаючи на певні проблеми з рентабельністю, спостерігається покращення фінансової стійкості, що вказує на потенційне поліпшення економічної стабільності підприємства.

Приватне акціонерне товариство «Оболонь» здійснює свою діяльність на основі чинних нормативних актів, які регулюються Конституцією України та Цивільним кодексом. Згідно з ними, товариство має право укладати договори, володіти майном та виступати у суді. Господарський кодекс України встановлює загальні принципи господарської діяльності, у тому числі для акціонерних товариств. Він визначає форми суб'єктів господарювання, включаючи акціонерні товариства, та регулює основні аспекти їх функціонування. Закон України «Про акціонерні товариства» визначає статус та функції акціонерних товариств, в той час як ЗУ «Про ринки капіталу» регулює операції з фінансовими інструментами, включаючи правила конвертації облігацій у акції.

ПрАТ «Оболонь» є виробником напоїв і пива, підпорядковуючись законодавству щодо харчової продукції та алкогольних напоїв. Ліцензія на виробництво алкогольних напоїв діє протягом 5 років, з атестацією кожні 5 років. Крім цього, підприємство зобов'язане дотримуватись вимог безпеки та якості, які регулюються різними законами. Щоб забезпечити відповідність стандартам безпеки та екології, підприємство має впроваджену систему контролю та співпрацює з регулювальними органами. Незважаючи на позитивні зусилля з покращення екології та дотримання законодавства, високі податки та регуляторні обмеження ставлять підприємство в складне фінансове положення, що вимагає розробки нових стратегій для збереження конкурентоспроможності.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ТА НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»

3.1. Напрями забезпечення економічної стабільності підприємства

З метою забезпечення економічної стабільності підприємство може використовувати різноманітні підходи та стратегії, зокрема: збільшення виробництва чи розширення номенклатури товарів, оновлення кадрової політики чи стратегії управління, маркетингові дослідження, інвестування в інноваційний, технологічний чи технічний розвиток, а також налагодження зовнішніх зв'язків, як зі споживачами, так і з постачальниками та конкурентами.

Так збільшення обсягів виробництва чи видів товарів може стати ефективним способом забезпечення економічної стабільності ПрАТ «Оболонь». З одного боку, це дозволить компанії розширити свої можливості на ринку і зайняти нові позиції, що збільшить її оборот та прибуток. Розробка нових безалкогольних та слабоалкогольних напоїв, а також впровадження продуктів з доданою вартістю, таких як функціональні напої та органічна продукція, допоможе задовольнити різноманітні потреби споживачів та збільшити ринкову частку. Однак, необхідно враховувати, що збільшення виробництва може збільшити навантаження на виробничі процеси та потребувати додаткових інвестицій у виробничі потужності, логістику та управління запасами. З іншого боку, розширення номенклатури товарів дозволить диверсифікувати ризики та привернути нових клієнтів, що збільшить стійкість бізнесу до змін на ринку.

Нинішня політична ситуація в Україні, а саме військова агресія Російської федерації, призвела до підвищення потреб населення в чистій питній воді. ПрАТ «Оболонь» мають великі запасів чистої води, а відповідно, могли б реалізовувати, наприклад бутильовану воду по 19 літрів. Окрім звичайного населення, дана продукція, також, користується попитом серед кав'ярень,

офісів, салонів та ін., а для підприємства дані змін могли б поліпшити показники технічного стану.

Інвестування в інноваційний, технологічний чи технічний розвиток є одним з ключових факторів для забезпечення економічної стабільності підприємства та, відповідно, конкурентоспроможності в довгостроковій перспективі. Цей напрямок включає інтеграцію сучасних технологій у виробничі процеси, що дозволить підвищити ефективність використання ресурсів, знизити витрати та підвищити якість продукції. Важливість впровадження інновацій полягає в адаптації підприємства до швидкозмінних ринкових умов та зростаючих вимог споживачів, що забезпечить конкурентоспроможність на національному та міжнародному рівнях.

Однією з першочергових задач є модернізація виробничих ліній з акцентом на автоматизацію та цифровізацію процесів. Використання сучасного обладнання та програмного забезпечення дозволить оптимізувати виробничі цикли, зменшити кількість дефектів та втрат продукції, а також скоротити час на виготовлення продукції. Це, в свою чергу, підвищить продуктивність праці та зменшить виробничі витрати, що позитивно позначиться на фінансових показниках компанії.

Крім того, значну увагу слід приділити навчанню та підвищенню кваліфікації персоналу, що працює з новими технологіями. Проведення регулярних тренінгів та освітніх програм забезпечить підготовку висококваліфікованих спеціалістів, здатних ефективно використовувати сучасне обладнання та програмне забезпечення. Це сприятиме не тільки підвищенню ефективності виробництва, але й мотивації працівників, що є важливим фактором стабільного розвитку підприємства. Даний напрям може вимагати значних витрат на навчання та розвиток персоналу, а також впровадження нових систем управління та контролю, що потребує часу та ресурсів. Необхідно також ураховувати можливі конфлікти та опір з боку персоналу при впровадженні змін. Дані напрям може також вплинути на

середньооблікову чисельність працівників (скоротити), а відповідно змінити й витрати пов'язані з персоналом.

Також, перед змінами в виробничій продукції варто провести маркетингові дослідження, адже вони є ключовим елементом успішної стратегії підприємства. Хоч ПрАТ «Оболонь» має успішну маркетингову політику, додаткові дослідження дозволяють зрозуміти потреби та побажання клієнтів, визначити конкурентні переваги та ризики. Проведення досліджень може сприяти розробці ефективних маркетингових стратегій та адаптації продукції до потреб ринку. Проте, це може вимагати значних витрат на дослідження та аналіз даних, а також часу на розробку та впровадження нових маркетингових стратегій.

Налагодження зовнішніх зв'язків може сприяти забезпеченню стабільного постачання сировини, оптимізації логістичних процесів та отриманню важливої інформації про ринок. Встановлення ефективних відносин зі споживачами, постачальниками та конкурентами дозволить ПрАТ «Оболонь» реагувати на зміни на ринку та максимізувати свій потенціал. Налагодження довгострокових партнерських відносин з надійними постачальниками забезпечить стабільність постачання сировини та матеріалів. Ведення переговорів щодо умов постачання, таких як ціни, терміни та обсяги, може призвести до зниження витрат та покращення якості продукції. Оптимізація транспортних маршрутів, використання сучасних логістичних технологій та програмного забезпечення для управління ланцюгом постачань дозволять скоротити час доставки та зменшити логістичні витрати. Впровадження стратегій управління запасами на основі реальних даних також допоможе мінімізувати витрати на зберігання та зменшити ризики дефіциту продукції.

Для визначення найоптимальнішого напрямку забезпечення економічної стабільності ПрАТ «Оболонь» побудуємо таблицю сильних та слабких сторін підприємства (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Перелік сильних і слабких сторін складових внутрішнього середовища ПрАТ «Оболонь»

№	Складові внутрішнього середовища	Ефективність складових внутрішнього середовища					Важливість		
		Надто сильна	Сильна	Нейтральна	Слабка	Надто слабка	Висока	Середня	Низька
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	Маркетинг:								
3	Репутація організації і продуктів	+					+		
4	Ринкова частка		+					+	
5	Якість продуктів		+				+		
6	Виробничі витрати			+			+		
7	Ефективність системи дистрибуції		+					+	
8	Фінанси:								
9	Рівень прибутковості			+			+		
10	Фінансова стабільність			+			+		
11	Виробництво:								
12	Рівень інновацій		+					+	
13	Можливості своєчасних поставок		+					+	
14	Стан основних засобів				+		+		
15	Організація і кадри:								
16	Кваліфікація керівництва		+				+		
17	Кваліфікація персоналу		+					+	

Джерело: Складено та розроблено автором на основі Розділу 2.

Даний аналіз дає можливість визначити, що ПрАТ «Оболонь», перш за все, варто розглядати напрям оптимізації виробничих витрат, оновлення основних засобів та управління заборгованостями.

3.2. Економічне обґрунтування впровадження факторингу на підприємстві

Управління заборгованостями є критично важливим для забезпечення фінансової стабільності ПрАТ «Оболонь». Зниження рівня заборгованостей допоможе зменшити фінансові ризики, покращити ліквідність та підвищити загальну ефективність діяльності підприємства.

Однією з ключових проблем сучасних підприємств, в тому числі ПрАТ «Оболонь» є дебіторська заборгованість (табл. 3.2), яка може негативно впливати на ліквідність та фінансову стабільність компанії, а отже, актуальним є пошук ефективних методів управління дебіторською заборгованістю.

Таблиця 3.2

Дебіторська заборгованість ПрАТ «Оболонь» за 2020-2022 рр., тис. грн

№	Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Абсолютне відхилення	
					2020/2021	2021/2022
1	2	3	4	5	6	7
2	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	286 204	429 604	650 854	143 400	221 250
3	Дебіторська заборгованість за розрахунками:	121 882	92 284	199 413	-29 598	107 129
4	Інша поточна дебіторська заборгованість	30 866	35 110	17 362	4 244	-17 748
5	Дебіторська заборгованість, всього	438 952	556 998	867 629	118 046	310 631

Джерело: Додаток А.

Одним із дієвих інструментів для вирішення проблем з дебіторською заборгованістю є факторинг. Факторинг дозволяє підприємствам оперативно отримувати кошти за надані товари або послуги, що сприяє покращенню їх грошового потоку.

Факторинг є без заставним видом фінансування, що дозволяє компаніям отримувати кошти на закупівлю або продаж товарів чи послуг з відстрочкою

платежу, тим самим забезпечуючи обіговий капітал. В угоді факторингу беруть участь три сторони: постачальник, покупець (дебітор) і фактор (банк або факторингова компанія). Банк-фактор «купує» у постачальника його дебіторську заборгованість на основі товарних накладних. Зазвичай процес факторингу включає такі етапи:

1. Постачальник поставляє товар або надає послугу покупцеві з відстрочкою платежу.

2. Постачальник передає інформацію про дебіторську заборгованість фактору.

3. Фактор перевіряє кредитоспроможність дебітора. Після успішної перевірки, фактор виплачує постачальнику аванс, зазвичай це 80-90% від суми дебіторської заборгованості.

4. Дебітор здійснює оплату за поставлені товари або послуги фактору у визначений термін.

5. Фактор виплачує постачальнику решту суми за вирахуванням своєї комісії.

Дані етапи схематично виглядають так:

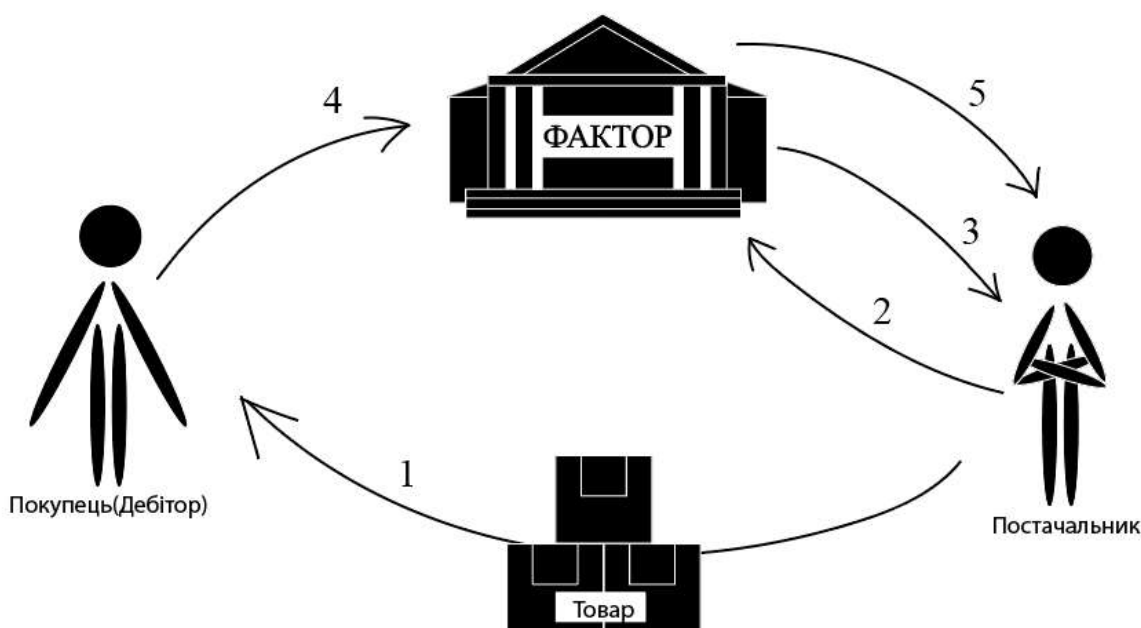

Рис. 3.1. Схема здійснення факторингу.

Джерело: розроблено автором.

Цей механізм дозволяє постачальникам швидше отримувати кошти, необхідні для подальшого розвитку бізнесу, мінімізуючи ризики неплатежів та покращуючи грошовий потік. Факторинг є особливо корисним для підприємств, які працюють з великою кількістю дебіторів або надають тривалі терміни відстрочки платежів.

Переваги факторингу для клієнтів включають можливість фінансування обігового капіталу без забезпечення. Це дозволяє перетворювати дебіторську заборгованість на «живі» гроші, що ліквідує касові розриви і прискорює оборотність грошових коштів. Крім того, факторинг надає можливість пропонувати покупцям більш вигідні умови розрахунків, що сприяє збільшенню кола потенційних покупців і значному зростанню обсягів продажів. Поліпшується платіжна дисципліна покупців, а ризики, пов'язані із затримкою платежів, зменшуються.

Переваги факторингу для покупців включають можливість отримувати від постачальника товари, роботи чи послуги з відстрочкою платежу, що є своєрідним товарним кредитом. Це дозволяє збільшувати обсяги закупок без необхідності залучення додаткового капіталу.

Для проведення факторингової операції ПрАТ «Оболонь» розглянемо банки, що пропонують здійснення таких операцій на території України, та їх умови.

Таблиця 3.3

Порівняльна таблиця банків та їх умов

№	Показник	Райффайзен	Південний	Глобус	ОТП	ПУМБ
1	2	3	4	5	6	7
2	Валюта	гривня	гривня	гривня	гривня	гривня
3	Вид факторингу	з регресом, без регресу, з частковим регресом	з регресом	з регресом	з регресом	з регресом, без регресу
4	Строк факторингу	відповідно до строку дії договору поставки	відповідно до строку дії договору поставки	до 1 року	1 - 3 роки	до 1,5 року

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5	6	7
5	Авансовий платіж, %	90	80	90	80	95
6	Сума ліміту	$\bar{cр}^*$	x	$\bar{cр}$	від 4 000 тис. грн	$\bar{cр}$
7	Термін відстрочки, днів	x	x	90	120	240
8	Обслуговування, %	1	0,5	0,5	1	1
9	Облікова ставка (за НБУ станом на 01.05.2024 р.), %	13,5	13,5	13,5	13,5	13,5

Джерело: офіційні банкові документи.

*Примітка: $\bar{cр}$ – залежно від середньо-місячного обсягу поставок Клієнта Дебіторам.

Проект закладається в проведенні факторингових операцій по погашенню дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, що в 2022 році становить 650 854 тис. грн.

Для початку розрахуємо витрати за факторингову операцію (ФВ) на умовах в табл. 3.3 за формулою 3.1 та побудуємо таблицю 3.4.

$$\text{ФВ} = (\text{ДЗ} * \%A * r) + (\text{ДЗ} * K), \text{ де} \quad (3.1)$$

ДЗ – дебіторська заборгованість;

%A – відсоток авансу;

r – ставка дисконтування;

K – комісія фактору;

Таблиця 3.4

Фінансові результати від факторингової операції

№	Банк	Витрати	Аванс	% через рік	Дохід	Прибуток
1	2	3	4	5	6	7
2	Райффайзен	85 587	585 769	57 344	643 113	557 525
3	Південний	73 547	520 683	86 016	606 699	533 153
4	Глобус	82 333	585 769	57 344	643 113	560 780
5	ОТП	76 801	520 683	86 016	606 699	529 898
6	ПУМБ	89 981	618 311	28 672	646 983	557 003

Джерело: побудовано автором на основі табл. 3.2 та табл. 3.3.

Отже, найвигіднішими умовами є умови банку Глобус, адже прибуток за операцією складе 560 780 тис. грн. з дебіторської заборгованості в 650 854 тис. грн. Також, важливе значення має вид факторингу який здійснює фактор, відповідно до табл. 3.3, банки пропонують факторинг з регресом, без регресу та з частковим регресом. Кожен тип факторингу підходить для різних бізнес-ситуацій, залежно від готовності продавця брати на себе ризики і його фінансових можливостей.

У випадку факторингу з регресом, факторингова компанія має право повернути непогашені рахунки-фактури назад до продавця, якщо покупець не сплатив їх у встановлений термін. Це означає, що ризик неплатежу залишається на продавцеві.

Факторинг без регресу передбачає, що факторингова компанія бере на себе весь ризик неплатежу. Якщо покупець не платить за рахунком, факторингова компанія не має права вимагати повернення грошей від продавця. Цей вид факторингу зазвичай дорожчий, оскільки факторингова компанія бере на себе більший ризик. Він особливо вигідний для продавців, оскільки забезпечує захист від неплатежів покупців.

Факторинг з частковим регресом є проміжним варіантом між двома попередніми формами. У цьому випадку ризики неплатежів розподіляються між продавцем і факторинговою компанією. Наприклад, факторингова

компанія може взяти на себе певний відсоток ризику, а решту ризику залишається на продавцеві.

Для ПрАТ «Оболонь» на основі пропозицій факторів пропонуємо розглянути умови банку та факторинг без регресу, відповідно найвигіднішим варіантом є Райффайзен банк, а потім ПУМБ.

Райффайзен банк пропонує виплатити аванс в 90% (585 769 тис. грн), 10% виплат через рік становитимуть 57 344 тис. грн, тобто 10% (65 085 тис. грн) за мінусом інфляційних втрат в 13,5% (7 741 тис. грн.). ПУМБ авансом виплачує 95% (618 311 тис. грн), а через рік виплатить ще 5%, (32 543 тис. грн) майбутня вартість яких становитиме 28 672 тис. грн (32 543 / 1,135), а інфляційні витрати складуть 3 871 тис. грн (32 543 - 28 672).

Отже, ПрАТ «Оболонь» здійснивши факторингову операцію в ПУМБ може пустити в обіг одразу 618 311 тис. грн витративши 89 981 тис. грн на операцію, а через рік отримати залишок в 28 672 тис. грн. Тоді як Райффайзен банк дозволить реалізовувати одразу 585 769 тис. грн, витративши 85 587 тис. грн., а через рік отримати залишок в 57 344 тис. грн..

Проект факторингової операції має потенціал значно покращити фінансове становище ПрАТ «Оболонь» за рахунок швидкого отримання коштів та зниження ризиків платежів. Розглянемо вплив пропозицій факторингової операції в Райффайзен банку та ПУМБ на фінансові результати підприємства.

Таблиця 3.5

Вплив проекту на фінансові показники діяльності ПрАТ «Оболонь»

№	Показник, тис. грн	до впровадження	після впровадження Райффайзен	після впровадження ПУМБ	Абсолютне відхилення, тис. грн	
					з Райффайзен	з ПУМБ
1	2	3	4	5	6	7
2	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	8 661 928	9 247 697	9 280 239	585 769	618 311
3	Прибуток від операційної діяльності	1 693 084	2 278 853	2 311 395	585 769	618 311

Продовження таблиці 3.5

1	2	3	4	5	6	7
4	Фінансові витрати	122 418	215 747	216 269	93 329	93 851
5	Фінансовий результат до оподаткування	1 456 414	1 948 854	1 980 874	492 440	524 460
6	Витрати з податку на прибуток	258 488	350 794	346 653	92 306	88 165
7	Чистий прибуток	1 197 966	1 598 060	1 634 221	400 094	436 255

Джерело: побудовано автором.

Дані табл. 3.4 свідчать про більше збільшення прибутку підприємства при домовленості з ПУМБ, що є позитивним для рентабельності діяльності ПрАТ «Оболонь». Також, даний проект факторингової операції може суттєво позитивно вплинути на діяльність підприємства з кількох ключових позицій. По-перше, швидке отримання коштів за невикладені рахунки дозволить підприємству забезпечити потреби у робочому капіталі без збільшення потреби в додатковому фінансуванні. По-друге, факторинг дозволить передати ризик невиклати з боку дебіторів на фактора, що виступає посередником у справах підприємства, а отже дозволить уникнути можливих втрат, пов'язаних з несплатою рахунків. По-третє, факторинг може викликати перегляд та покращення внутрішніх процесів управління дебіторською заборгованістю компанії, що, в ідеалі, призведе до зменшення кількості прострочених платежів та оптимізації фінансових потоків.

3.3. Вплив запропонованого заходу на економічну стабільність підприємства

Реалізація проекту в ПУМБ має позитивні зміни в діяльності ПрАТ «Оболонь», проте варто дослідити зміни в економічній стабільності підприємства.

Перш за все зменшення дебіторської заборгованості вплине на показники рентабельності підприємства, розглянемо їх в табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Зміни показників рентабельності після реалізації проекту

№	Показник, %	До впровадження (2022 рік)	Проект	Абсолютне відхилення
1	2	3	4	5
2	Рентабельність підприємства	21,33	32,92	11,59
3	Рентабельність операційної діяльності	28,83	39,36	10,53
4	Рентабельність власного капіталу	35,64	48,61	12,98
5	Рентабельність валова	30,38	35,02	4,64
6	Рентабельність чиста	13,83	17,61	3,78

Джерело: побудовано автором.

Таблиця 3.6 показує, що всі показники рентабельності виявили зростання після реалізації проекту. Наприклад, рентабельність підприємства зросла з 21,33% до 32,92%, що є значним покращенням. Такі ж позитивні зміни відбулися і з іншими показниками, такими як рентабельність операційної діяльності, рентабельність власного капіталу, рентабельність валова та чиста рентабельність.

Таблиця 3.7

Зміна показників ліквідності та фінансової стійкості

№	Показники	До впровадження (2022 рік)	Проект	Абсолютне відхилення
1	2	3	4	5
2	Коефіцієнт поточної ліквідності	1,57	2,16	0,60
3	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,79	0,57	-0,22
4	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,11	0,22	0,11
5	Чистий оборотний капітал, тис. грн.	722 911	722 911	0,00
6	Коефіцієнт автономії	0,60	0,68	0,08
7	Коефіцієнт фінансової стійкості	2,64	5,42	2,77
8	Коефіцієнт фінансової залежності	1,67	1,48	-0,19
9	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,08	-0,08	0,00

Джерело: побудовано автором.

Згідно з вказаними показниками, коефіцієнт поточної ліквідності зростає з 1,57 до 2,16, що свідчить про збільшення здатності компанії розраховувати свої поточні зобов'язання за рахунок використання факторингу. Коефіцієнт швидкої ліквідності, хоч і зменшився з 0,79 до 0,57, проте це може бути пояснено зменшенням обсягів дебіторської заборгованості.

Крім того, коефіцієнт фінансової стійкості зріс з 2,64 до 5,42, що свідчить про збільшення фінансової надійності компанії. Це означає, що компанія має більше власних фінансових ресурсів в порівнянні з позиковими коштами, що може забезпечити більшу стабільність у роботі.

Загалом, проект факторингу виявився ефективним засобом для покращення ліквідності та фінансової стійкості компанії ПрАТ "Оболонь". Це дозволяє зробити висновок про доцільність його впровадження та можливий позитивний вплив на фінансове здоров'я підприємства.

Таблиця 3.8

Зміна показників ділової активності

№	Показники	До впровадження (2022 рік)	Проект	Абсолютне відхилення
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
2	Коефіцієнт обертання активів	1,54	1,87	0,33
3	Коефіцієнт обертання оборотних активів	4,34	6,91	2,56
4	Тривалість обороту оборотних активів	82,9	52,1	-30,77
5	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	9,98	42,81	32,83
6	Тривалість обертання дебіторської заборгованості	36,1	8,4	-27,65
7	Коефіцієнт оборотності запасів	8,81	9,44	0,63
8	Тривалість обертання запасів	40,84	38,12	-2,72
9	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	6,81	14,95	8,14
1	Термін обертання кредиторської заборгованості	52,8	24,1	-28,77

Джерело: побудовано автором.

Зміна показників ділової активності, які відображають ефективність використання активів компанії, є ключовим аспектом для оцінки успішності проекту.

За вказаними показниками, можна відзначити значний позитивний вплив проекту на ділову активність підприємства ПрАТ "Оболонь". Наприклад, коефіцієнт обертання активів зріс з 1,54 до 1,87, що свідчить про більш ефективне використання активів компанії.

Крім того, значний зріст в коефіцієнтах обороту оборотних активів та дебіторської заборгованості підтверджує покращення у управлінні ресурсами та збільшенням оборотності активів. Тривалість обороту оборотних активів та дебіторської заборгованості відповідно зменшилася, що свідчить про більш швидке обертання цих активів.

Отже, проект виявився успішним у збільшенні ділової активності компанії, що може призвести до покращення її фінансової продуктивності та конкурентоспроможності на ринку.

Коефіцієнт Бівера після реалізації проекту становитиме 1,22, тобто збільшиться. Даний коефіцієнт в моделі аналізу банкрутства може бути більшим за 1. Якщо цей коефіцієнт більше 1, при позитивному нормативному значенні більш 0,2, це може свідчити про те, що компанія має достатньо власного капіталу для покриття своїх зобов'язань, що зазвичай є позитивним сигналом для фінансової стійкості.

Отже, відповідно до аналізу, є всі підстави припускати, що проект факторингової операції для ПрАТ «Оболонь» є ефективним напрямом забезпечення економічної стабільності.

Висновки до розділу 3

У контексті забезпечення економічної стабільності, ПрАТ "Оболонь" розглядає різні стратегії, включаючи збільшення виробництва та розширення номенклатури товарів, інвестування в інноваційний розвиток, модернізацію

виробничих ліній, підвищення кваліфікації персоналу, маркетингові дослідження та налагодження зовнішніх зв'язків.

Впровадження факторингової операції є важливим кроком для вирішення проблеми дебіторської заборгованості в ПрАТ «Оболонь». Цей інструмент дозволяє підприємству оперативно отримувати кошти за надані товари та послуги, покращуючи грошовий потік та забезпечуючи обіговий капітал. Використання факторингу сприяє збільшенню обсягів продажів, поліпшенню платіжної дисципліни покупців та зменшенню ризиків, пов'язаних зі затримкою платежів. Такий крок не лише забезпечить компанії потрібні кошти для розвитку, а й сприятиме оптимізації внутрішніх процесів управління дебіторською заборгованістю, що допоможе уникнути прострочених платежів та оптимізувати фінансові потоки.

Реалізація проекту факторингової операції виявилася дієвим засобом для покращення ліквідності та фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь». Позитивні зміни в економічній діяльності підприємства, особливо зменшення дебіторської заборгованості, сприяли значному підвищенню показників рентабельності. Після реалізації проекту всі показники рентабельності виявили зростання, що свідчить про ефективне використання ресурсів та активів компанії. Значні поліпшення спостерігалися і у коефіцієнтах ліквідності та фінансової стійкості, що вказує на збільшення здатності компанії розраховувати свої зобов'язання та її фінансову надійність. Крім того, успішна реалізація проекту значно підвищила ділову активність підприємства, що може призвести до покращення його фінансової продуктивності та конкурентоспроможності на ринку. Аналіз коефіцієнта Бівера також підтверджує ефективність проекту у забезпеченні економічної стабільності, що робить впровадження факторингової операції доцільним для компанії ПрАТ «Оболонь».

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Дослідивши теоретичні засади економічної стабільності підприємства та її забезпечення нами встановлено, що економічна стабільність підприємства полягає в його здатності до забезпечення стійкого функціонування та успішної діяльності в умовах змінного середовища, охоплюючи багато різних аспектів діяльності підприємства, включаючи фінансову, маркетингову, соціальну стабільність та економічну безпеку. Поняття «економічна стабільність» і «стійкість» часто розглядаються як взаємопов'язані концепції, але вони мають свої відмінності. Економічна стійкість означає здатність економіки витримувати негативні впливи, а економічна стабільність вказує на рівень сталості та відсутність значних коливань у функціонуванні економіки протягом тривалого періоду. А отже, для забезпечення економічної стабільності підприємства важливо мати розуміння про динаміку його подальшого розвитку та здатність виконувати покладені на нього обов'язки з часом.

Компоненти системи забезпечення економічної стабільності підприємства складаються з внутрішніх складових (фінанси, виробництво, кадри, інформація, маркетинг та управління), зовнішніх складових (ринок та зв'язки), а також виділяють зовнішньо-внутрішні складові (інвестиції, інновації, комунікації, техніку та технології, екологію та соціально-психологічна складова). Основними показниками до визначення рівня економічної стабільності підприємства були визначені – фінансова стійкість, рентабельність, платоспроможність, кредитоспроможність, ліквідність та ділова активність.

Основними нормативними актами, що регулюють забезпечення економічної стабільності підприємства є Конституція України, Кодекси України, а також закони що регулюють управлінську, фінансову, кадрову, інвестиційну, інноваційну та маркетингову складові.

Об'єктом дослідження було обрано Приватне акціонерне товариство «Оболонь» - найбільший український виробник напоїв. ПрАТ «Оболонь» використовує лінійно-функціональну організаційну структуру управління, що є

типовим вибором для багатьох корпоративних установ. Ця структура дозволяє забезпечити чітке розподілення обов'язків і відповідальності між підрозділами, сприяє спеціалізації та підвищенню ефективності в кожній області діяльності.

Серед активів поступово збільшується питома вага оборотних активів, зменшення загального обсягу необоротних активів, головним чином було викликано зменшенням основних засобів та нематеріальних активів. Серед джерел фінансування компанії, у 2020 та 2021 році більшу питому вагу займав позиковий капітал, більш 50%, проте в 2022 році ситуація змінилась, що є позитивною динамікою. Аналізуючи фінансові результати помітно що в 2021 році ПрАТ «Оболонь» мали збитки, як результатів до оподаткування, так і після. Проте позитивна динаміка в 2022 році, може бути результатом ряду стратегічних кроків, спрямованих на оптимізацію виробництва, збільшення обсягів продажів та підвищення ефективності управління витратами.

Аналіз економічної стабільності підприємства було проведено за пропонованою у підрозділі 1.3 методикою, а саме показників представлених на слайді 3. Для початку розглянемо показники ефективності використання ОЗ, та їх технічний стан. Дані показники свідчать про поліпшення ефективності, проте, зміни в технічному стані свідчать про поступове зношення і прагнуть оновлення. Аналіз фінансової стійкості підприємства показав також позитивні зміни, деякі показники вже знаходяться в межах нормативних значень, але коефіцієнт маневреності, свідчить що поточні зобов'язання перевищують поточні активи. Динаміка фінансових результатів, представлена на минулому слайді, відповідно мала вплив на рентабельність діяльності підприємства, тому показники у 2021 році є показниками збитковості.

Показники аналізу ділової активності підприємства вказують на те, що компанія стала більш ефективно управляти своїми активами і запасами, покращила свою фінансову дисципліну, але має певні проблеми з ліквідністю через зниження ефективності стягнення дебіторської заборгованості. Одними з ключових характеристик фінансового стану підприємства є ліквідність і платоспроможність. Покращення показників ліквідності у 2022 році свідчить

про певне полегшення фінансової ситуації компанії, але необхідно враховувати попередні труднощі з платоспроможністю. Аналіз показників загрози банкрутства, а сам коеф. Бівера та фінансовий леверидж у 2022 році становили 0,67, що, відповідно до нормативних значень вказує на достатньо прибутку для покриття значної частини своїх боргових зобов'язань, що знижує ризик неплатоспроможності, та компанія використовує менше позикових коштів порівняно з власним капіталом.

Приватне акціонерне товариство «Оболонь» діє на підставі ряду чинних нормативних актів, що регламентують діяльність приватних акціонерних товариств та підприємств харчової промисловості, напоїв, пивоваріння. Серед них, додатково до представлених на слайді 4, відносяться також, ЗУ «Про акціонерні товариства», ЗУ «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», ЗУ «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», Крім того підприємство виготовляє пиво, об'ємна частка спирту в якому в межах 0,5-8,5%, а дотримується ЗУ «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» і «Правил охорони праці для виробництва солоду, пива та безалкогольних напоїв», стандарти ISO 22 000 «безпека харчової продукції», ISO 45 001 «система управління охороною здоров'я та безпекою праці», а також активно працює над покращенням екології шляхом переробки сировини, дотримується системи екологічного керування (ISO 14 001), і відповідно статут, установчий договір та інші внутрішні акти підприємства.

Аналіз економічної стабільності підприємства говорить про те, що підприємство стабільне і у 2022 році покращило свою фінансову стабільність порівняно з 2020 роком, а тим паче було стійким в 2021 році. Обсяги його майна (активів) достатні для погашення зобов'язань, тобто підприємство платоспроможне. Для визначення слабких сторін, для подальшої пропозиції підвищення забезпечення економічної стабільності ПрАТ «Оболонь» було

побудовано таблицю, яка засвідчує слабкі сторони підприємства, які мають високу важливість. На основі цього було запропоновано розглядати напрям оптимізації виробничих витрат, оновлення основних засобів та управління заборгованостями.

Однією з ключових проблем сучасних підприємств, в тому числі ПрАТ «Оболонь» є дебіторська заборгованість, яка може негативно впливати на ліквідність та фінансову стабільність компанії, а отже, актуальним є пошук ефективних методів управління дебіторською заборгованістю. Одним із дієвих інструментів для вирішення проблем з дебіторською заборгованістю є факторинг, адже дозволяє підприємствам оперативно отримувати кошти за надані товари або послуги, що сприяє покращенню їх грошового потоку. Факторинг - це фінансова операція, коли компанія продає свої рахунки або векселі (відкриті неплатіжні рахунки) факторинговій компанії за зниженою ціною, отримуючи відразу гроші.

Для проведення факторингової операції ПрАТ «Оболонь» було розглянуто банки, що пропонують здійснення таких операцій на території України (Райффайзен, Південний, Глобус, ОТП банки та ПУМБ), та їх умови. На основі цих умов, використовуючи формулу витрат за факторингову операцію, а також майбутньої вартості, ми визначили що найбільші фінансові результати за даною операцією будуть з Глобус Банком. Проте важливе значення має вид факторингу який здійснює фактор, так банки Райффайзен та ПУМБ пропонують схожі умови, але беруть на себе весь ризик неплатежу, що є нам плюсом.

Обираючи між Райффайзен банками та ПУМБ ми проаналізували вплив їх умов на показники діяльності ПрАТ «Оболонь», і визначили що здійснивши факторингову операцію в ПУМБ може пустити в обіг одразу 618 311 тис. грн витративши 89 981 тис. грн на операцію, а через рік отримати залишок в 28 672 тис. грн. Тоді як Райффайзен банк дозволить реалізовувати одразу 585 769 тис. грн, витративши 85 587 тис. грн., а через рік отримати залишок в 57 344 тис. грн. Отже, обираємо Райффайзен банк.

Реалізація проекту факторингової операції може стати дієвим засобом для покращення ліквідності та фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь». Позитивні зміни в економічній діяльності підприємства, особливо зменшення дебіторської заборгованості, сприяли значному підвищенню показників рентабельності. Після реалізації проекту всі показники рентабельності виявили зростання, що свідчить про ефективне використання ресурсів та активів компанії. Значні поліпшення спостерігалися і у коефіцієнтах ліквідності та фінансової стійкості, що вказує на збільшення здатності компанії розраховувати свої зобов'язання та її фінансову надійність. Крім того, успішна реалізація проекту значно підвищить ділову активність підприємства, що може призвести до покращення його фінансової продуктивності та конкурентоспроможності на ринку. Відповідно реалізації проекту факторингової операції знизить ризик банкрутства підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України – Режим доступу: <https://smida.gov.ua>
2. Економічна теорія : курс лекцій / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича ; відп. ред. І. Ф. Комарницький. - Чернівці : Рута, 2006. - 334 с.
3. Етимологічний словник української мови : у 7 т. / редкол.: О. С. Мельничук (голов. ред.) [та ін.] ; АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. - Київ : Наук. думка, 1982 / уклад.: Р. В. Болдирев [та ін.]. – 1982. – 630 с.
4. Є. С. Палійчук «Сучасні економічні теорії» : Опорний конспект лекцій // Палійчук Є.С. / Ужгород – 2015 – 85 с.
5. Заїчко, І., & Білошкурська, Н. (2021). Нормативно-правове та методичне підґрунтя визначення рівня забезпечення і регулювання фінансової безпеки підприємств та держави. *Економіка та суспільство*, (34). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-42>
6. Індивідуальна фінансова звітність ПрАТ «Оболонь» . 2019-2020. Режим доступу: <https://obolon.ua/files/shareholders/f47382ada19cf88421e42481a1141a27.pdf>
7. Індивідуальна фінансова звітність ПрАТ «Оболонь» . 2021. Режим доступу: <https://obolon.ua/files/shareholders/b07ecc95ef19cfac17cb0f3db946e4a.pdf>
8. Індивідуальна фінансова звітність ПрАТ «Оболонь» . 2022. Режим доступу : <https://obolon.ua/files/shareholders/4f6e4b7fdaa2bd691c5af34f328f8ab5.pdf>
9. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти / за ред. Є.І. Масленнікова. Херсон: Грінь Д.С., 2016. 854 с.
10. Книшек О.О., Тарасенко Ю.О. Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності. *Економічний простір*. 2018. № 139. С. 172–181.

11. Ковальчук І.В. Фінансово-економічний аналіз бізнесу [Електронний ресурс] : конспект лекцій для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійних програм «Економіка підприємства» та «Економіка та правове забезпечення бізнесу» денної і заочної форм навчання / уклад. І.В. Ковальчук. – К.: НУХТ, 2022. – 119 с.

12. Конституція України: від 26 червня 1996 р. № 254к/96-ВР: станом на 01 травня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text>

13. Кравченко О.А., Бевзенко Х.С., Бут Є.М. Економічна концепція підвищення ефективності діяльності виробничих підприємств / О.А. Кравченко, Х.С. Бевзенко, Є.М. Бут // Економіка: реалія часу. – 2015. – №5(21)

14. Левченко Ю. Г., Музика Д. П. Забезпечення економічної стабільності підприємства / *Міжнародна студентська наукова конференція «Економічні проблеми розвитку галузей та видів економічної діяльності»*. 2019 - URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/obespechenie-ekonomicheskoy-stabilnosti-predpriyatiya/viewer>

15. Лук'янова В.В., Лабунець О.О. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його поліпшення. Приазовський економічний вісник. 2018. № 2(07). С. 66–69.

16. Любченко Н.Л. Механізм забезпечення економічної стабільності промислових підприємств: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» (за видами економічної діяльності) / Н.Л. Любченко. – Хмельницький, 2010. - 22 с.

17. Малецька Ю., Євдокимова Н. Аналіз економічної стабільності підприємства: стратегічний контекст. II *Міжнародна студентська наукова конференція «ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ НАУКИ: МЕТОДИКА ТА ПРАКТИКА»* 2022. С. 16–18. URL: <https://archive.liga.science/index.php/conference-proceedings/article/view/151>.

18. Маркетинг: Державний стандарт України від 28 грудня 1995 р. URL: https://www.ksv.biz.ua/GOST/DSTY_ALL/DSTU1/dstu_3294-95.pdf

19. Наказ «Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки» від 14.02.2066 №170 / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06#Text>

20. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013р.: станом на 01 травня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17>

21. Національний проєкт Дія.Бізнес / електронний ресурс – Режим доступу : <https://business.djia.gov.ua/>

22. Обіход, Т. В. Основні ідеї історичної школи політичної економії та їх застосування в Україні / Обіход Т. В. // Економічний вісник НТУУ «КПІ»: збірник наукових праць. - № 20. - 2021. - С. 7-14.

23. Особливості поглядів науковців до трактування категорії "Економічна стабільність підприємства" / О. Д. Гринчук // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. Економічні науки. - 2015. - Вип. 23. - С. 262-270. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ZnpPdatue_2015_23_30

24. Офіційна сторінка ПрАТ «Оболонь» / Режим доступу : <https://obolon.ua/ua>

25. Офіційна сторінка ПУМБ банку / Режим доступу : <https://b2b.pumb.ua/>

26. Патентні дослідження: Державний стандарт України від 01 січня 1998 р. URL: https://science.nmu.org.ua/ua/ndc/patents/DSTU_3575-97.pdf

27. Перетятко, А.В. 2013. Етимологія категорії «економічна стабільність підприємства». *Комунальне господарство міст*. 108 (жовт. 2013), 203–212.

28. Петрова В. Ф. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз» (для студентів заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст та слухачів другої вищої освіти спеціальності 7.03050901 – Облік і

аудит) / В. Ф. Петрова; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 138 с.

29. Підхомний О.М. Діагностика фінансового стану підприємства. Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». 2017. Вип. 23. С. 234–237.

30. Політика ПрАТ «Оболонь», від 30 січня 2024 р.

31. Про акціонерні товариства: закон України від 27 липня 2022 р. № 2465-IX.: станом 01 травня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>

32. Про Антимонопольний комітет: закон України від 26 листопада 1993 р.: станом на 01 травня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>

33. Про господарські товариства: закон України : від 5 листопада 1991р.: 01 травня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>

34. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: закон України від 15.05.2003 № 755-IV станом 01 травня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

35. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: закон України від 02 березня 2000 р.: станом на 01 травня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>

36. Про запобігання корупції: закон України від 14 жовтня 2014 р.: станом 01 травня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

37. Про захист економічної конкуренції: закон України від 11 січня 2001 р.: станом 01 травня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>

38. Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни: закон України від 03 березня 2022 р.: станом 01 травня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-IX#Text>

39. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: закон України: від 08 липня 2010 року № 2464.: станом на 01 травня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>
40. Про інноваційну діяльність: закон України від 04 липня 2002 р.: станом на 01 травня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
41. Про колективні договори і угоди: закон України: від 01 липня 1993 р.: станом 01 травня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>
42. Про оплату праці: закон України : від 24 березня 1995 р. № 108/95-ВР із змінами та доповненнями.: станом на 01 травня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
43. Про платіжні послуги: закон України від 30 червня 2021 р.: станом 01 травня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-IX#Text>
44. Про фінансові послуги та фінансові компанії: закон України від 14 грудня 2021 р.: 01 травня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
45. Рахнянська О.П. Економічна стійкість підприємства / О.П. Рахнянська. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2009_2/Rahnanska_209.htm
46. Роль фінансової глобалізації у розвитку фінансового ринку / В. В. Довгалюк // 2016 - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5081>
47. Самодай, Машина, Нечвоглод (2022) Діагностика та прогнозування фінансовоекономічного стану підприємства http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/34_2022/26.pdf
48. Сологуб, О. М. Забезпечення економічної стабільності підприємства / О. М. Сологуб // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва : зб. наук. пр. [Електронний ресурс] / Харків. нац. автомоб.-дор. ун-т. – Харків, 2011. – № 1 (1). – С. 41–52.

49. Степаненко, Т. (2022). Економічна стабільність підприємства. *Молодий вчений*, 9 (109), 178-181. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-9-109-37>

50. Ткаченко С. М. Сутність економічної стійкості підприємств та її складові / С. М. Ткаченко. // *Ефективна економіка*. 2011. № 5. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_5_47

51. Торшин Є. О. Аналіз світового досвіду трансформації показників фінансового стану підприємств / Є. О. Торшин // *Європейські перспективи*. 2015. Вип. 6. С. 32-37. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2015_6_7.

52. Труш І. Напрямки підвищення ефективності інноваційної діяльності підприємств. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. Вип. 4. С. 138–140.

53. Тютюнник СВ Факторний аналіз показників оборотності оборотних активів / С.В. Тютюнник, Я.В. Чигрин / *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Полтава, 2019. С. 233-236.

54. Фінансова стабільність розвитку банків [Текст] : монографія / ; Нац. банк України, Ун-т банк. справи. К. : УБС НБУ, 2011. 191 с. : рис., табл. Бібліогр.: с. 143-155.

55. Формування інноваційних стратегій: теорія, методологія, практика : монографія / З.В. Юринець. Львів: СПОЛОМ, 2016. 412 с.

56. Цивільний кодекс України: від 16 січня 2003 р. № 435-IV: станом на 01 травня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

57. Чаленко Н.В. Шляхи забезпечення фінансової стабільності підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2014. № 6 (157). С. 135–139.

58. Ястремська О. М. Поняття економічної стійкості підприємства та її кількісне оцінювання / О. М. Ястремська, О. О. Ястремська. // *Бизнес Информ.* - 2020. - №11. - С. 220–230.

59. Яцух О. О. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки / О. О. Яцух, Н. Ю. Захарова // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. - 2018. - Т. 29(68), № 3. - С. 173-180. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_econ_2018_29_3_35

60. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: закон України від 23 лютого 2006 р.: станом 01 травня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/ed20240101#Text>

61. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: закон України від 23 грудня 1997 р.: станом 01 травня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>

62. Про затвердження Правил охорони праці для працівників виробництва солоду, пива та безалкогольних напоїв: наказ Міністерства Соціальної політики України від 18 квітня 2017 р.: станом 01 травня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0633-17#Text>

63. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального: закон України від 19 грудня 1995 р.: станом 01 травня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481/95-%D0%B2%D1%80#Text>

64. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-VIII : станом на 01 травня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

65. Про відпустки закон України: від 15.11.1996 № 504/96-ВР із змінами та доповненнями.: станом на 01 травня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-вр#Text>

66. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV із змінами та доповненнями: станом на 01 травня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text/>

67. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 № 2755-VI із змінами та доповненнями: станом на 01 травня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

68. Кодекс Законів України про адміністративні порушення від 07.12.1984 р. № 8073-X із змінами та доповненнями: станом 01 травня 2024р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПрАТ «Оболонь»

Додаток А.1

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2021 р.

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство <u>ПрАТ "Оболонь"</u>	за ЄДРПОУ	2022 02 25
Територія <u>Київська</u>	за КОАТУУ	05391057
Організаційно-правова форма господарювання <u>Акціонерне товариство</u>	за КОПФГ	8038000000
Вид економічної діяльності _____	за КВЕД	11.05; 11.01; 11.08
Середня кількість працівників _____		
Адреса, телефон <u>м. Київ, вул. Богатирська, 3</u>		

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку _____
 за міжнародними стандартами фінансової звітності _____

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	3 634	3 021
первісна вартість	1001	41 145	41 192
накопичена амортизація	1002	(37 511)	(38 171)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	9 324	46 748
Основні засоби	1010	3 974 114	3 741 276
первісна вартість	1011	10 634 750	10 598 816
знос	1012	(6 660 636)	(6 857 540)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
Інші фінансові інвестиції	1035	70 912	71 117
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	14	14
Усього за розділом I	1095	4 057 988	3 862 176
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	914 584	908 432
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	286 204	429 604
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	88 811	50 548
з бюджетом	1135	33 071	41 736
у тому числі з податку на прибуток	1136	3 228	3 228
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	30 886	35 110
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	10 685	15 175
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	3 586	9 468
Усього за розділом II	1195	1 367 817	1 490 071
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	5 425 815	5 352 247

Капітал та зобов'язання	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	65 344	65 344
Капітал у дооцінках	1405	2 338 002	2 211 552
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(127 739)	(113 255)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	2 275 607	2 163 641
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	451 660	429 348
Довгострокові кредити банків	1510	609 731	677 838
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	1 061 391	1 107 186
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	326 115	802 113
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	861 136	118 751
товари, роботи, послуги	1615	718 433	798 660
розрахунками з бюджетом	1620	93 555	116 974
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	3 661	3 560
розрахунками з оплати праці	1630	65 420	17 184
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	175 626	168 474
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1 876	1 876
Поточні забезпечення	1660	26 212	32 530
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	16 783	23 296
Усього за розділом III	1695	2 088 817	2 081 420
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	5 425 815	5 352 247

Керівник

Головний бухгалтер

Булах І.

Бахов І.

Додаток А.2

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ"	Дата	КОДИ
Територія	Київська обл.	за ЄДРПОУ	01.01.2023
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КАТОТТГ	05391057
Вид економічної діяльності	Виробництво пива	за КОПФГ	8038000000
		за КВЕД	230
			11.05

Середня кількість працівників: 2055
 Адреса, телефон: 04212 Київ, Богатирська, 3, (044) 412-84-10
 Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака
 Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	v

Консолідований баланс
(Звіт про фінансовий стан)
 на 31.12.2022 р.
 Форма №1-к

			Код за ДКУД	1801007
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	4 245	3 523	
первісна вартість	1001	44 059	44 066	
накопичена амортизація	1002	(39 814)	(40 543)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	63 759	109 875	
Основні засоби	1010	4 067 871	3 814 672	
первісна вартість	1011	12 043 666	12 120 790	
знос	1012	(7 975 795)	(8 306 118)	
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	
первісна вартість	1016	0	0	
знос	1017	(0)	(0)	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	
первісна вартість	1021	0	0	
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)	
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	
інші фінансові інвестиції	1035	18 747	18 773	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	
Гудвіл	1050	0	0	
Гудвіл при консолідації	1055	0	0	
Відстрочені аквізційні витрати	1060	0	0	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	
Інші необоротні активи	1090	14	14	

Усього за розділом I	1095	4 154 636	3 946 857
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1 040 911	1 134 000
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	417 089	580 193
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	52 838	157 790
з бюджетом	1135	72 919	64 943
у тому числі з податку на прибуток	1136	3 350	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	13 978	9 311
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	29 122	152 794
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	11 950	9 308
Усього за розділом II	1195	1 638 807	2 108 339
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	0	0
	1300	5 793 443	6 055 196

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	73 144	73 144
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	2 293 845	2 150 864
Додатковий капітал	1410	695	8 353
Емісійний дохід	1411	8 353	8 353
Накопичені курсові різниці	1412	-7 658	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	188 568	1 446 230
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Видучений капітал	1430	(13 580)	(13 580)
Інші резерви	1435	0	0

Неконтрольована частка	1490	0	0
Усього за розділом I	1495	2 542 672	3 665 011
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	388 485	423 886
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	677 838	562 519
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	1 066 323	986 405
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	868 793	228 627
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	116 751	92 696
товари, роботи, послуги	1615	794 275	475 713
розрахунками з бюджетом	1620	131 216	189 871
у тому числі з податку на прибуток	1621	258	84 378
розрахунками зі страхування	1625	5 316	5 020
розрахунками з оплати праці	1630	22 719	140 898
одержаними авансами	1635	175 676	154 925
розрахунками з учасниками	1640	1 876	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	36 950	85 257
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	30 876	30 773
Усього за розділом III	1695	2 184 448	1 403 780
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	5 793 443	6 055 196

Примітки: н/д

Керівник: Булах І.

Головний бухгалтер: Бахов І.

Звіт про Фінансові результати ПрАТ «Оболонь»

Додаток Б.1

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2021 рік

Підприємство	ПрАТ "Оболонь" <small>(найменування)</small>	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td colspan="3" style="text-align: center;">КОДИ</td></tr> <tr><td style="width: 33%;">2022</td><td style="width: 33%;">02</td><td style="width: 33%;">25</td></tr> <tr><td colspan="3" style="text-align: center;">05391057</td></tr> </table>	КОДИ			2022	02	25	05391057		
КОДИ												
2022	02	25										
05391057												
	Форма № 2	Код за ДКУД	1801003									

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 909 426	5 464 827
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 915 830)	(4 136 008)
Валовий:			
прибуток	2090	993 596	1 328 819
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	58 258	71 166
Адміністративні витрати	2130	(325 424)	(277 185)
Витрати на збут	2150	(674 532)	(614 887)
Інші операційні витрати	2180	(32 442)	(13 049)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	19 456	494 864
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	170	154
Інші доходи	2240	31 132	15 776
Фінансові витрати	2250	(185 036)	(220 441)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	(1 618)
Інші витрати	2270	-	(174 799)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290		113 936
збиток	2295	(134 278)	
Дохід (Витрати) з податку на прибуток	2300	22 312	(37 138)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		76 798
збиток	2355	(111 966)	

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(111 966)	76 798

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 151 170	2 388 740
Витрати на оплату праці	2505	563 515	542 647
Відрахування на соціальні заходи	2510	117 861	115 860
Амортизація	2515	339 699	330 498
Інші операційні витрати	2520	1 339 843	1 109 611
Разом	2550	5 511 888	4 487 356

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127	325 127
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127	325 127
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0,3444)	0,2362
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0,3444)	0,2362
Дивіденди на одну просту акцію, грн.	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Булах І.

Бахов І.

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ"	Дата за ЄДРПОУ	КОДИ
			01.01.2023
			05391057

Консолідований звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2022 рік
Форма №2-к
I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801008

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	8 649 174	5 986 592
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(5 751 536)	(4 877 463)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	2 897 638	1 109 129
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	19 467	128 230
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(470 629)	(423 695)
Витрати на збут	2150	(684 010)	(790 218)
Інші операційні витрати	2180	(53 606)	(18 439)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	1 708 860	5 007
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	15 956	174

Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(128 689)	(188 451)
Втрати від участі в капіталі	2255	(10 819)	(0)
Інші витрати	2270	(150 513)	(-32 680)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	1 434 795	0
збиток	2295	(0)	(150 590)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-320 114	19 769
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1 114 681	0
збиток	2355	(0)	(130 821)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	4 436	-503
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	3 222	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	7 658	-503
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	7 658	-503
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 122 339	-131 324
Чистий прибуток (збиток), що належить:			
власникам материнської компанії	2470	0	0
неконтрольованій частці	2475	0	0
Сукупний дохід, що належить:			
власникам материнської компанії	2480	0	0
неконтрольованій частці	2485	0	0

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 617 382	3 389 517
Витрати на оплату праці	2505	853 060	728 365
Відрахування на соціальні заходи	2510	182 848	154 432
Амортизація	2515	383 029	402 242
Інші операційні витрати	2520	1 482 506	1 382 934
Разом	2550	6 518 826	6 057 490

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період
--------------	-----------	-------------------	-----------------------

Додаток В

СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ПрАТ «ОБОЛОНЬ»

Додаток 1 до Книги Якості

